

A GYŐR SZ. KIR. VÁROSI
ÁGOSTAI HITVALLÁSU EVANG. KERESZTYÉN
EGYHÁZKÖZSÉG

ÉVKÖNYVE

AZ 1927-İK ESZTENDŐRŐL.

ÖSSZEÁLLITOTTA
PÁLMAI LAJOS LELKÉSZ, TB. ESPERES.

GYŐR, 1928.
„BAROSS“ KÖNYVNYOMDA.

A GYŐR SZ. KIR. VÁROSI
ÁGOSTAI HITVALLÁSU EVANG. KERESZTYÉN
EGYHÁZKÖZSÉG

ÉVKÖNYVE

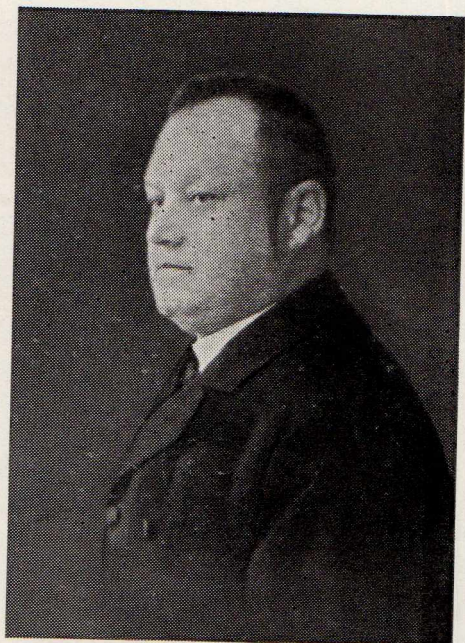
AZ 1927-IK ESZTENDŐRŐL.

ÖSSZEÁLLITOTTA
PÁLMAI LAJOS LEKÉSZ, TB. ESPERES.

GYŐR, 1928.
„BAROSS“ KÖNYVNYOMDA.

Fra Vince

I'só Vince.

Dr. Dukavits Vilmos egyházközségi felügyelő beszéde I'só Vince lelkész búcsúztatásakor, 1927. évi május hó 1-én, a templomban tartott díszközgyűlésen.

Nagytiszteletű Lelkész Úr!

Mélyen tisztelt Ünnepi Közgyűlés!

A család a maga legbensőségesebb s legmélységesebb érzelmeinek perceit, szeretteit összegyűjtve, otthonában üli meg. Ennek a családnak, amelynek tagjai mi vagyunk, ez a legmeghittebb helye, ez az otthona, a mi mennyei Atyánknak háza. Ezt a családot is ma a legbensőbb, legmélyebb érzések egyesítik ezen a mindnyájunknak szent helyen, a szeretet s őszinte hála érzései, amelyeket azon alkalomból óhajt ezen gyülekezése keretében méltóan kifejezésre juttatni, hogy Nagytiszteletű Uram nyugalombavonulásával ebben a családban elfoglalt helyét hagyja el.

Nagytiszteletű Uram régóta örködött e család felett ezen a helyen s azt mindig a legodaadóbb buzgósággal töltötte be. Szép ideje annak, hogy tanulmányait a soproni alma materon s a hallei s wittenbergi egyetemeken befejezve, Nagytiszteletű Uramat 1883. okt. 25-én az Úr szolgáljává avatták, hogy ezt követő 2 évi segédlelkészi működése után idejött Karsay Sándor nagynevű püspökünk meghívására és már másfél évi itteni segédlelkészi szolgálata után gyülekezetünk 1887. évi február 27-én egyhangú lelkesedéssel rendes lelkésszé választotta meg.

Azóta Nagytiszteletű Uram ezzel a gyülekezettel teljesen összeforrott. A lelkész azon magasztos hivatásának, hogy Istenéhez emelkedve, lelkesedése magával ragadó erejével Hozzá emelje fel hiveinek lelkét is, hogy vonzó mintaképe legyen hiveinek s Krisz-

tus tanításainak követésében, gondolkodásban, felfogásban és érzésben teljesen hozzá hasonlók akarjanak lenni, Nagytiszteletű. Uram mindenkor hűséggel megfelelt. Mint jó lelkipásztor, jutalmát csakis hivatásának minél tökéletesebb teljesítésében, lelkiismeretének ebben való megnyugvásában s hívei szeretetében ismerte fel, ezekben találta meg azt az erőt, mely a saját lelkét mind magasabbra emelte Teremtőjéhez, amint viszont hívei hitének erejéből s szeretetének melegéből merítették hányatott lelkük megnyugvását.

Mélységes hite és meggyőződése erősítettek bennünket abban, hogy a Krisztus evangéliuma a legnagyobb s elrabolhatatlan kincsünk, hogy az Ige kőszálként megáll s megszegyenül, aki bántja. Istentiszteleteinken tartott, költői szárnyalású, szívhez szóló s amellet világos tanításokkal szolgáló beszédeinek hatása alatt mindannyiszor lelkünkben gyarapodva hagytuk el az Isten házát. Galambszelíd lelkületéből fakadó megértéssel s szeretettel fordult gyermekeinkhez s elvezette őket a Krisztushoz. Mint az ifjúság hitoktatója, magához bilincselte tanítványait. Lelkének magasztos megnyilvánulását s az Igét adta útravalóul az áldását vett fiatal házastársaknak, akik házi tűzhelyük igazán éltető s boldogító melegét csakis innen nyerhették. Felkereste a bűnös lelkeket s hirdette nekik az Isten kegyelmét, a szegényeket s szerencsétleneket s megmutatta nekik a mennyek országát s amikor a hitetlenség ostromolta a mi „Erős várunkat“, híven állt őrt, bátorított s a hitnek örökerejű támaszát nyújtotta a csüggedőknek. Amikor pedig ezen a helyen, 30 éves lelkési jubileumán, érdemeit sorolták fel, akkor is a jövő feladataira irányította a gyülekezet figyelmét s Pál apostol ezen szavait idézi: „Nemhogy immár a célt elértem volna, vagy hogy tökéletes volnék, hanem csak törekszem, hogy elérjem azt.“

Hosszú lelkipásztorsága alatt egyházközségünk életében ugyancsak nagy és áldásos munkából vette ki az oroslánrészt. Ezen idő alatt történt meg a filiák s fiókegyházak szervezése, életre kelt a vallásos élet fejlesztésére és a jótékonyág rendszeres gyakorlására a Belmissziói Egyesület, majd az Ifjúsági Egyesület, rendszeresítették a vallásos estélyeket, bevezették a gyermek- és ifjúsági istentiszteleteket, felépítették iskoláinkat, a nagy bérházat és szeretetházat, megvásárolták a fudi birtokot, a börcsi fiókegyházközség földbirtokát s a réginek többszörös átalakítása után az új orgonát. Szélesebbkörű működésében Nagytiszteletű Uram tagja:

volt az egyetemes pénzügyi bizottságnak, kerületi főiskolai nagybizottságnak, működött, mint egyházkerületi és egyházmegyei törvényszéki bíró, az egyházmegye pénztárosa és véleményező bizottságának elnöke. Életének és működésének bármely mozzanataira tekintünk, elmondhatjuk, hogy amit vallott és hirdetett, azt élte is át; szava, cselekedete soha nem tért el egymástól, — mint az Úrnak alázatos szolgálója, csak azért élt, hogy Krisztushoz legyen s tegyen mindenekezt hasonlónak.

Pedig személyét és hajlékát sem kerülték el ezen idő alatt az élet nehéz megpróbáltatásai s láttuk azt a végtelen szerénységet, amellyel a nehéz napokat szenvedte s azt az Isten akaratában való példás megnyugvást, mellyel a haza oltárán is a legsúlyosabb áldozatokat hozta meg. Csoda-e, hogy apraja-nagyjának csakis szeretete vette körül s ebben az érzésben dobban feléje ma is minden szív, amikor arra kell gondolnunk, hogy nem Nagytiszteletű Uram hő fohászát halljuk az Úr oltáránál s arról a szószékről nem Nagytiszteletű Uram imádságos lelkének megnyilatkozása szól hozzánk; csak az vigasztal, hogy továbbra is a miénk s köztünk marad. S amidőn egyházközségünk elismerésének babérágát, őszinte szeretetünk és mélységes hálánk csokrát nyújtom át Nagytiszteletű Uramnak s ehhez hozzáfűzöm azt, hogy nekem mindig felejtethetlen fog maradni egyházi elnöktársam irántam tanúsított jósága, bölcsesége, s tapasztalataival való támogatása, nyílt és őszinte bátorsága, hálás szívvel köszönöm meg a jó Istennek, hogy Nagytiszteletű Uramat adta s ily hosszú és eredményekben ily gazdag működését juttatta nekünk, arra kérem az Egek Urát, hogy adja a jövőben is áldását Nagytiszteletű Uramra s egész kedves családjára s engedje meg, hogy köztünk megmaradva, még sokáig együtt dolgozhassunk az Isten országának építésén.

A protestantizmus világhelyzete.

Előadás a győri presbiteri konferencián.

A napokban Budapesten lezajlott református nagygyűlés is, a miskolci katolikus nap is azt bizonyítja, hogy a keresztyén egyházak egyre szélesebb körre kiterjedő mozgalmat indítottak igazságaik terjesztésére s híveik növekvő számmal és érdeklődéssel vesznek részt a megindított munkában.

Az ilyen nagygyűlések egyúttal seregszemlék is, toborzások is szoktak lenni.

Midőn első presbiteri konferenciánkon ilyen senkitől nem várt szép számmal gyűltünk össze: tartunk mi is rövid szemlét és ha igen elnagyolva is, szólunk a protestantizmus világhelyzetéről. Lássuk: mik vagyunk, mennyien vagyunk, mit érünk, hogy állunk, mit akarunk, mit várhatunk?

Arra a kérdésre: *m i k v a g y u n k*, Jézus szavaival felelünk: ti vagytok a földnek savaí, ti vagytok a világnak világosságai! Tespedéstől, romlástól óvó sók, világosságot árasztó fáklyák vagyunk, vagy legalább annak kellene lennünk.

Ez volt Luther, Kálvin és a többi reformátor; ezt a szerepet töltötte be négyszáz év óta a protestantizmus. Ezzel szerezte meg létjogosultságát, ezzel hozott áldást a világra és ezzel került a haladás élére. A sónak mindenütt éreztetnie kell erejét, a fáklyának elől kell járni, hogy az utat megvilágítsa. Négyszáz év óta jórészt annyi nemes erő és annyi világosság van a világban, amennyit a protestantizmus szét tudott árasztani. A reformációnak köszönhetjük a krisztusi világosság forrását: a bibliát, a tiszta hitet, a tisztultabb erkölcsi felfogást, a lelkiismereti szabadságot, a tudományok szabadságát és felvirágzását, a politikai szabadságot, a nemzeti nyelv, nemzeti irodalom és nemzeti érzés újjászületését, a népnevelés felkarolását, az egyes ember értékének és méltóságá-

nak felismerését és megbecsülését, az emberi jogok kivívását, a türelmességet és felvilágosodottságot, a gazdasági haladást.

Maga a történelem felosztása is erről tanuskodik, mikor azt mondja: a reformációig terjed a középkor sötétsége, innen kezdődik az újkor felvilágosodottsága. Ma is a protestáns nemzetek a vezető nemzetek. Ők haladnak a fejlődés élén.

A reformáció érdemét magyar kath. történétírók is kénytelenek elismerni. Fraknoi Vilmos püspök írja, hogy a XVI. század, amelyben a protestánsok többségben voltak hazánkban, „nagy áldásokban is termékeny volt. Nemzetünk a művelődés pályáján oly nagy haladást tett, a tudományosság terén oly magasra emelkedett, a szellemi érdekekkel oly melegen foglalkozott, mint azelőtt soha és a mi korunkat kivéve, azóta is soha.“ Takáts Sándor piarista tanár, kiváló történétírónk, többször is elismeri, hogy a reformáció nyomán erős és áldásos nemzeti érzés hatotta át a magyarságot s a reformáció sok kiváló férfit és nőt nevelt hazánk javára. Ugyancsak elismeri, hogy a reformáció nem gyűlöletet, hanem szeretetet árasztott. A későbbi gyűlölet az ellenreformáció gyümölcse, amelyet Bécs és annak mindenre kész eszközei plántáltak át hazánk. Szalay László pedig így ítélte a reformációról: „Ha látjuk, hogy ezen hitvallás épen akkor keletkezett, mikor a magyar nemzetre a legnagyobb csapás már ki volt mondva; ha tudjuk azon roppant szolgálásokat, melyeket e vallás hívei a magyar nemzetiségnek tettek: hajlandók leszünk mi is, kik nem tartozunk e hívek közé, eme két esemény találkozásában a Gondviselés művét látni.“

A XVI. század haladása után gondoljunk csak a következő századok nemzetietlen, hanyatló idejére, amelyekben a protestánsok fegyverrel küzdve, majd fegyvertelenül tűrve szenvedtek és ritkultak és gondoljunk ismét az 1825-től az ezernyolcszáznyolcvanas évekig terjedő időre, mikor a protestánsok ismét szóhoz juthattak s a katolikus vezetőemberek, mint Vörösmarty, Széchenyi, Deák is protestáns módra éreztek és gondolkodtak, a protestáns egyházak pedig Wesselényieket, Petőfieket, Jókaiakat, Tompákat, Arany Jánosokat, Kossuthokat, Görgeieket adhattak a hazának. Ennyi nagy embere soha sem volt egyszerre a magyar történelemnek, mert most a protestáns irány érvényesülhetett s ismét megmutathatta, hogy sava és világossága a világnak. Elmondhatjuk Kazinczyval: „Járatlan Magyarország történetében, aki nem tudja, mit teszen protestánsnak lenni.“

Igy van ez másutt is, az egész világon.

Arra a kérdésre, mennyien vagyunk, az a felelet, itthon kevesen, de az egész világon csak ötven millióval kevesebben, mint a katolikusok.

Ha itthon kevés is a számunk, ne feledjük, hogy a sóból egy csipetnyi is nagy tömeg ételt ízessé tud tenni; a világo sságból pedig, ha kívánatos is, hogy nappali világo sság legyen, ne feledjük, hogy egy-egy gyöngé mécs is messzi veti fényét és új reményt, bátorságot kölcsönöz a sötétben iránytalanul és félve járó utasnak.

Hogy az egész világon meg 400 esztendő alatt csaknem annyira szaporodott számunk, mint a katolikusoké 1900 év alatt: ez a mi külön nagy csodánk s kiáltó bizonyosság amellett, hogy a reformáció nem emberekből lett, hanem magának az Istennek terve és szent ügye, amelyet minden akadályon diadalra vezet.

Hol vannak a protestánsok nagyobb számmal? Általában a germán fajú népeknél. Protestáns állam: Németország, Svédország, Norvégia, Finnország, Dánia, Hollandia, Angolország, Svájc, Északamerika, Kanada. A külmiszió munkája nyomán van ma már protestáns csaknem mindenütt az egész világon.

Mit érünk? Hogy állunk? Erre a kérdésre már az eddigiek megfelelnek. Annyit érünk és úgy állunk, amennyi belső erő van bennünk s azzal hivatásunk szerint sava és világo ssága tudunk lenni a világnak.

Mit akarunk? Mit várunk? Nem uralkodni, hanem szolgálni, használni akarunk. Ebben azonban sok akadályba, nehézségbe ütközünk.

A kath. egyház céltudatos, egységes politikával, hatalmas lendülettel kezdte meg a vértelen ellenreformációt az egész világon. A protestantizmus főfészkeiben is igyekszik lábát megvetni. Nálunk is titkon, nyíltan szervezkedik és indul támadásra ellenünk s igyekszik minket nemcsak számbelileg gyöngíteni, hanem a politikai és társadalmi térről is leszorítani. Még a mérsékelt Czettler Jenő is azt mondja: „A katolikusok kétzer év jogán követelik a vezetőszerpet az ország ügyeinek intézésében. Követeljük, hogy a mi erkölcsi elveink érvényesüljenek az államban és társadalomban.“ A szintén mérsékelt Huszár Károly is azt mondja: „Ha a kath. hit és erkölcs melegét nem tudjuk belevinni az államba és társadalomba, akkor hazánk összeomlik.“ Tehát nem keresztyén, nem krisztusi, hanem kath. hit, erkölcs és vezetés tudja csak hazánkat megtartani. Amint egyik vezetőemberük ki is mondta, hogy Magyarország nem lehet Regnum Christianum, vagyis Krisztus

birodalma, hanem Regnum Marianum. Mások meg egyenesen létjogosultságunkat tagadják s a nemzet lassú szaporodásáért, a forradalmakért minket tesznek felelőssé és kétségbe vonják, hogy Magyarország feltámasztásában mi is részt tudnánk venni.

Ezzel szemben bátran rámutathatunk kiváló protestáns embe-reinkre, akik épen az ország feltámasztására szentelik idejüket, tehetségüket, életüket s kiváló katolikusok beismerésére, hogy a külföldi kapcsolatok megteremtésében s a világ rokonszenvének és igazságérzetének felkeltésében a protestánsok tettek legelőbb legtöbbet.

Más oldalról mállasztják a protestánsok talaját a szekták, amelyek gyakran pénzen szereznek maguknak hívőket.

Általános nagy ellensége minden keresztyén hitnek a hitetlenség, az ateizmus, amely nemzetközileg szervezkedik és támad minden vallás ellen.

Legnagyobb és legveszedelmesebb ellenségünk azonban a belső erő megapadása: a hitközöny, amelynek minden mindegy. Külső ellenség sohasem bír velünk. Mi csak magunk tehetjük tönkre magunkat.

De magunknak is kell Isten segítségével megőrizni és gyarapítani a ránk bizott drága kincseket. Erre a munkára készítget bennünket a presbiteri konferencia is.

Moody, a kiváló evangelizátor, aki Istenországának olyan hatalmas eszközévé lett, szegény kereskedősegéd korában, mert többet nem tudot tenni, négy padot bérelt ki egyik templomban és abba gyűjtötte az utcán járó-keelőket, hogy beteljék az Úr háza.

Ha minden vezető, minden presbiter megfogadja és megtartja, hogy nem négy padot, hanem csak a maga és övéi helyét tölti be minden vasárnap a templomban, már megkezdte és előbbre vitte egyházunknak és vele Istenországának munkáját.

Szalay Mihály
Iovászpatonai lelkész.

A győri ág. h. ev. egyházközség vezetősége.

Tisztikar :

Tiszteletbeli felügyelő: Dr. Dukavits Vilmos.

Tiszteletbeli egyh. elnök: Fő Vince.

Felügyelő: Nagyegyházasi Miklós Mihály.

Egyházi elnök: Pálmai Lajos.

Másodfelügyelő: Jausz Lajos.

Gondnok: Póczy Sándor.

Ügyész: Dr. Petőcz Károly.

Tiszteletbeli ügyész: Dr. Dorner Emil.

Egyházközségi jegyző: Kuszák István.

Pénztárnok: Horváth Miklós.

Ellenőr: Rogáts Ferenc.

Szeretetházi gondnok: Póczy Sándor.

Szabadhegyi gondnok: Vitéz Bolla István.

Győrújfalui gondnok: Németh Kálmán.

Börcsi gondnok: Doktor Sándor.

Öttevényi gondnok: Csepi Lajos.

Bácsai gondnok: Bárány Mihály.

Lelkészi kar :

Pálmai Lajos, tb. esperes.

Turóczy Zoltán, lelkész.

Lukács István, ifjusági lelkész.

Szabó József, ifjusági lelkész.

Ittész Mihály, segédlelkész.

Sokoray Miklós, segédlelkész.

Tanítói kar :

Weltler János igazgató	Niederland Vilmos
Demetrovits Mária	Wildhoffer Lenke
Horváth Sándor	Zacher Lajos
Kapi Jolán	Vitéz Egyed Lajos,
Kuszák István	szabadhegyi,
Macherné Fő Jolán	Kiss Lajos, győrújfalui.

Pénzügyi és gazdasági bizottság :

J e g y z e t : Az összes bizottságoknak — kivéve az iskolaszéket — hivatalból tagjai az Egyközségi Szabályrendelet 72. §. c) pontja alapján a lelkészek, összes tisztviselők és a bizottságok elnökei.

E l n ö k : dr. Velsz Aladár.

T a g o k :

1925—1931.

Ernszt János
Kozma Kálmán
Krausz Gyula
Lóránt Samu
Purgly György
Schmickl Lajos
Szabó Imre
Dr. Szent-Ivány Géza
Dr. Veöreös István

1928—1934.

Czéh Lajos
Káldy Mihály
Kovács Dénes
Lóránt Gyula
Dr. Macher Sándor
Schmickl András
Dr. Smikli Gyula
Schöpf István
Schöpf Károly

Alapítványi bizottság :

E l n ö k : Späth Gyula.

T a g o k :

Bászel Aurél
Csemez Béla dr.
Groó Gyula
Lóránt Samu
Szent-Ivány Géza dr.
Stelczer Mátyás dr.

Horváth István dr.
Irányi Géza
Ősz Vilmos
Veöreös Imre dr.
Vidonyi Sándor dr.
Zábrák Jenő dr.

Iskolai bizottság :

Elnökök : Strasser Sándor és Turóczy Zoltán.

Tagok :

1925—1931.

Gritsch Gyula
László István
Petőcz Károly dr.
Schmikl János
Tiszovszky Dániel

1928—1934.

Barcsay Károly
Bászel Ernő dr.
Holzhammer István
Kicska Sándor
Vidonyi Zoltán

Tantestület részéről: Weltler János
Niederland Vilmos.

Szeretetházi bizottság :

Elnök: Höfer Vilmos dr.

Igazgató: Pálmai Lajos.

Tagok :

I'só Pál
Karsay Jolán
Klauser Józsefné
Kozma Kálmánné
Krompacher Józsefné
Latesz Józsefné
Liesche Károlyné
Pálmai Lajosné
Puxbaum Jenőné
Rábl Rezsőné
RácZ Sándor dr.
Schmikl Andrásné
Smikli Gyuláné dr.
Simon Livia
Späth Gyuláné id.
Wenger Györgyné
Zwickl Gyuláné dr.

Angerer Emma
Bászel Ernőné dr.
Buthy Lajosné
Csermák Gusztáv
Csermák Gusztávné
Demetrovits Mária
Eger Károlyné
Fadgyas Ilka
Falb Mária
Farkas Antalné
Gritsch János
Gyarmathy Kálmánné
Haás Gézáne
I'só Vincéné
Kallós Jenő
Kovácsics Sándor dr.
Póczy Jánosné
Turóczy Zoltánné

Számvizsgáló bizottság :

Elnök : Laucsek Rezső.

Tagok :

1925—1931.

Rácz Jenő
Szabó Imre
Szabó István
Tóth Ernő
Velsz Ödön

1928—1934.

Bándy Ferenc
Gritsch János
Krompacher József
Pécsi Kálmán
Schmickl Lajos

Gyámintézeti bizottság :

Elnökök : Ágoston Barna és Turóczy Zoltán.

Pénztárnok : Schöpf István.

Jegyző : Niederland Vilmos.

Tagok :

Kovács Dániel
László István
Lumnitzer Béla dr.
Schmickl András
Schöpf Gyula
Zacher Pál dr.

Csermák Gusztáv
Vitéz Egyed Lajos
Gritsch János
Kiss Lajos
Kozma Kálmán
Kozma Sándor

Belmissziói bizottság :

Elnök : Vidonyi Zoltán.

Tagok :

Fuchs Rezső
Liesche Károly
Péter Lajos
Varga Béla
Velsz Aladár dr.

Fodor Kálmán
I'só Vince
Kuszák István
Pálmai Lajos
Turóczy Zoltán
Veöreös Imre dr.

Képviselő testület :

1925—1931.

1928—1934.

Asbóth Sándor
 Babos Sándor
 Bakody Lajos
 Bándy Ferenc
 Bászél Aurél
 Bászél Ernő dr.
 Berecz Péter
 Buthy Lajos
 Csemez Béla dr.
 Csermák Gusztáv
 Donner Samu
 Dorn Lajos
 Erdélyi Mihály
 Erős Gyula
 Eger Károly
 Falb Károly
 Farkas Antal
 Farkas István
 Farkas Pál
 Fischer Kálmán
 Förhécz József
 Friederi Albert
 Gácsig György
 Gritsch János
 Groó Gyula
 Gyarmathy Kálmán
 Györík István
 Grünwald István
 Grünwald József
 Haás Géza
 Helzhammer István
 Horváth István
 Horváth Miklós
 Höfer Vilmos dr.
 Ihász Antal
 Irányi Géza
 Jakus János
 Jausz Lajos

Ágoston Barna
 Barcsay Károly
 Bárány Mihály
 Benedek Vince
 Bolla István
 Bors Mihály
 Bruder Géza
 Czéh Lajos
 Csepi Lajos
 Dorner Emil dr.
 Döbrönte Pál
 Drescher Károly
 Egyed Lajos, vitéz
 Ernsz János
 Fischer Pál
 Fuchs Rezső
 Gosztola József
 Gritsch Gyula
 Gyarmathy László
 Horváth Sándor
 Horváth István dr.
 Ihász Miklós
 Isó Pál
 Kalmár Lajos
 Karcsay Gyula
 Kern Lajos
 Kollár János
 Koós Gyula
 Kovács László
 Kovacsics Sándor dr.
 Krompacher József
 Kuttlik Miklós
 Kvirszfeld László dr.
 Laucsek Rezső
 László Mihály
 Liesche Károly
 Lumnitzer Béla dr.
 Macher Elek

Kallós Jenő
 Karsay Béla dr.
 Káldy Lajos
 Káldy Mihály
 Kecskés János
 Kicska Sándor
 Kozma Kálmán
 Kozma Sándor
 Kovács Dániel
 Kővacs Dénes
 Krausz Gyula
 Kundráth Károly
 Kunoss Endre
 Kutas János id.
 Lakatos András
 László István
 László József
 László Pál
 Leirer László
 Lippay Sándor dr.
 Lőránt Gyula
 Lőránt Samu
 Lukács István
 Macher János
 Macher Sándor
 Németh Gyula
 Nits Jenő
 Nits Pál
 Oberländer Sándor
 Óhidy József
 Ott Gusztáv
 Petőcz Károly dr.
 Polgár István
 Polgár Sándor
 Pósch Károly
 Richter Árpád
 Rogáts Ferenc
 Sarkady Károly
 Smikli Gyula dr.
 Schmickl Mihály

Macher Lajos
 Macher Sándor dr.
 Macher Pál
 Mikolás Imre
 Mikolás Pál
 Molnár István
 Németh János dr.
 Nagy István
 Orbán István
 Ősz Vilmos
 Pápai Béla
 Pethő Kálmán
 Péter István, Szh.
 Péter István
 Péter Lajos
 Plochmann Pál
 Póczy János
 Purgly György
 Rác Sándor dr.
 Röck Gusztáv
 Sax Ferenc
 Sárvári Pál
 Schmiedt Aladár
 Schmickl András
 Schmickl János
 Schmickl Károly
 Schmickl Lajos
 Schneider Adolf
 Schneider Pál
 Schodits Ferenc
 Schöpf István
 Schöpf Károly
 Schuster Pál
 Smikli János
 Sokoray Sándor
 Stelczer Mátyás dr.
 Szabó Imre
 Szabó József
 Szabó Sándor
 Szalay Ferenc

Skriba József
 Späth Gyula dr.
 F. Szabó András
 Szabó István
 V. Szabó Lajos
 Szabó Sándor
 Szalay Kálmán
 Szalay Sándor ifj.
 Szigeti István
 Tiszovszky Dániel
 Veller Dániel
 Vencel Béla
 Veöreös Imre dr.
 Welsz Kornél dr.
 Wildhoffer Pál
 Zobei Gyula dr.

Szent-Ivány Géza dr.
 Szijj Lajos
 Szollár Pál
 Sztrokay Lajos
 Sztrokay Sándor
 Tóth Lajos
 Varga Béla
 Vidonyi Sándor dr.
 Vidonyi Zoltán
 Velsz Aladár dr.
 Velsz Ödön
 Vörös Imre
 Wölfel Pál
 Zacher Pál dr.
 Zábrák Jenő dr.

Hivatából tag: Weltler János isk. igazgató.

A tantestület által kiküldött tag: Niederland Vilmos.

Börcs.

Ásbóth Sándor
 Döry István
 Haás György
 Haás Mihály
 Inotai Benedek
 Inotai Lajos
 Kozma Lajos
 Szombath Márton
 Tóth Sándor
 Varga András
 Varga János
 Varga Lajos

Győrújfalú.

Horváth Sándor
 Jakus Bálint
 Jakus György
 Mesterházy Ferenc
 Németh Ferenc
 Németh György
 Németh Lajos
 Németh Mihály
 Pintér Mihály
 Szigethy István
 Szigethy József
 Tüske Sándor

Az 1927-ik év egyházi eseményei.

Az 1926. évi szent Karácsony ünnepén templomunkban összegyűlt nagy, áhítatos közönség megdöbbenéssel vette észre, hogy a karácsonyi örömhír tolmácsa, szerett lelkipásztora: I'só Vince egyházi szolgálatát nagy lelki tusakodás között tudta csak elvégezni. S mikor a prédikáció befejezte után lelkésztársa felke-reste, azt mondta neki: nagyon rosszul érzem magamat. Lelkésztársa igyekezett megnyugtatni, hogy majd elmulik a rosszul-lét, — fájdalom ez a remény nem vált valóra. I'só Vince lelkész urnak ez a karácsonyi beszéde volt a hatyúdala, többé nem jelenhetett meg a szószéken, ahol 40 éven át oly hűséggel hirdette Isten igéjét. Isten az ő értékes életét megtartotta ugyan, de egyre fokozódó testi gyengesége képtelenné tette a nehéz lelkészi szolgálatra, miért is az egyházközség öt hosszabb időre szabadságotla.

Ezzel azonban az egyházi szolgálat nehéz helyzetbe került. Az akkor már súlyos beteg H o r v á t h P á l hitoktató-lelkész hit-tanóráinak nagy részét is Lukács István hitoktató lelkész látta el s egyidejűleg segédkezett a lelkészi teendők végzésében is. Püspök ur látva a tarthatatlan helyzetet előbb Berger Lajost, majd az ő távozásával Hoffmann Ernő hitoktató-lelkészt nevezte ki vallás-tanárul; Szabó József felavatott lelkészt pedig segédlelkészül küldte ki hozzánk. Az egyre fokozódó munkát így fiatalabb erők osztották meg buzgó szolgálatkészséggel.

Mivel I'só Vince lelkész ur egészségi állapota nem javult, 1927. év február 13-án tartott közgyűlésen bejelentette, hogy az egyetemes nyugdíjintézeti bizottságtól nyugdíjaztatását kérte. Az egyházközség őszinte sajnálattal vette ezt tudomásul és megha-jolva az elaggott lelkipásztor előtt, — megtette az E. A.-ban elő-irt intézkedéseket. Egy előkészítő-bizottságot küldött ki, elrendelte a választók összeírását, új meghívó-levelet állított ki s ami a leg-fontosabb — tájékozódott azon kiválóbb lelkészek közül, akiket a győri lelkészi állásra alkalmasnak vélt. E közben egyre hango-

sabban jelentkezett az egyházi közvélemény azon óhajtása, hogy a megüresedő lelkészi állásra igyekezzünk megnyerni K a p i B é l a p ü s p ö k urat. A lelkészválasztás előkészítésére kiküldött bizottság javaslatára az egyházközségi közgyűlés ezt az óhajtást egyhangú, lelkes határozattá emelte s kimondta, hogy Kapi Béla püspök urnak egy nagyobb küldöttségben fogja a lelkészi állást felajánlani. A küldöttség az egyházközség vezetőségével az élén, április 24-én meg is jelent Ő méltósága előtt Szombathelyen, szeretettel és bizalommal meghívta őt a győri lelkészi állásra. Püspök ur meghajolva a győri evangélikusok bizalmának és ragaszkodásának egyhangú megnyilvánulása előtt és figyelembe véve magasabb egyházi szempontokat is, a győri lelkészi állás elfogadására hajlandónak nyilatkozott. Mivel azonban az akkor érvényben volt lakásrendelet szerint nem tudtunk neki és hivatalának megfelelő elhelyezést biztosítani, hozzánkjövetelét akkorra halasztotta, mikor ezt neki a viszonyok lehetővé teszik. Egyben felhívta a gyűlekezetet, hogy a megüresedett lelkészi állást szabályszerű választással töltsé be.

Az egyházközség megnyugodva püspök ur ígéréteben, a lelkészi állást ugyancsak egyhangú bizalommal felajánlotta T u r ó c z y Z o l t á n ó zdi lelkész urnak, akit részben országos hiréből, részben előzőleg itteni szerepléséből ismert és szeretett meg. Az 1927. évi július hó 10-én megtörtént jelölés után őt július 24-én a lelkészválasztó közgyűlés e g y h a n g u l a g l e l k é s z é v é v á l a s z t o t t a.

Időközben egyházközségünkben egy kedves és megható ünnepély folyt le: Felső Vince ny. lelkész b u c s u z t a t á s a. Híveinek és tisztelőinek nagy sokasága gyűlt össze május hó 1-én templomunkban, hol Lukács István hitoktató-lelkész által végzett istentisztelet után ünnepi közgyűlést tartottunk. Itt az egyházközség nevében dr. Dukavits Vilmos felügyelő, a ref. egyház képviselőjében Czeglédy Sándor esperes, a lelkésztársak nevében Pálmai Lajos lelkész, a tanítótétel részéről Weltler János igazgató, a Belmissziói Egyesület nevében Özv. Späth Gyuláné elnök, az Ifjúsági Egyesület meghívásából dr. Welsz Aladár elnök és a konfirmáltak nevében Demetrovits Mária tanítónő mondott a bucsuzó lelkész érdemeit őszintén méltató beszédet, melyekre Felső Vince megható és könyekre indító módon válaszolt. Az egyházközség nevében mondott beszédet évkönyvünkben egész terjedelmében közöljük. Ugyanez az ünnepi közgyűlés a nyugalomba vonult lelkész ur ne-

vére 1000 P a l a p í t v á n y t tett egy házi szegény segélyezésére, hogy emléke az el nem fogyó szeretet által közöttünk örökre megmaradjon.

A háború okozta sebek és bajok Isten kegyelméből lassanként gyógyulni kezdenek. Elemi iskoláink tanulóinak a háború alatt megcsappant létszáma is lassanként emelkedőben van. Ez a körülmény indította egyházközségünket arra, hogy egyik üresedésben levő tanítói állását betöltse. Az iskolaszék és képviselőtestület bizalma Z a c h e r L a j o s fiatal, jelesen végzett tanítóra irányult és őt augusztus 28-án tartott közgyűlésen szabályszerűen meg is választotta. Minden remény meg van arra, hogy ő benne egyházas érzésű, szorgalmas, jó tanítót és példaadó nevelőt nyert egyházközségünk, aki méltán foglal helyet kiváló tantestületünkben. A jó Isten tegye áldottá közöttünk való munkálkodását.

Az egyházközség vezetősége és buzgó hivei már hosszabb idő óta tapasztalták és rámutattak arra, hogy az Isten ígéje után áhítozó hiveink lelki szükségletét nem tudja kielégíteni az egyetlen újvárosi templom és a központban tartott bibliaórák. Győr város területe az újabb építkezések nyomán kiszélesült, hiveink jórésze a központtól távol esett, úgy hogy az életgondok és hivatásszerű kötelességeik között nem tudják vallási szükségleteiket kielégíteni a központtól való távolság miatt. Pedig az egyházközségnek nem szabad kielégítetlenül hagyni hiveinek vágyódását az életerők és örömök egyetlen igaz forrása, a Krisztus evangéliuma után. Azért vetette meg a nádorvárosi templom és paplakás alapját, azért igyekszik Gyárvárosban is olyan helyiséget szerezni, hol egy-egy hitoktató-lelkész vezetése mellett kialakítana egy kis gyülekezetet, mely mustármagja lenne annak a templomos egyháznak, mely lelki szemeink előtt áll. E célból telket kértünk a várostól, s mivel ennek megnyerése nehézségekbe ütközik, megfelelő házvétellel óhajtottuk a sürgető kérdést megoldani. 16.000 P-t engedélyezett az egyházközség egy megfelelő ház megvételére, ami az első alkalommal nem sikerült ugyan, de a tárgyalások ismét folyamatban vannak. Egyelőre pedig egy bérbe vett helyiségben gyűlnek össze a gyárvárosi hivesek istentiszteletre és bibliaórákra.

Most már elodázhatatlan szükségként áll előttünk i s k o l á i n k ú j j á é p í t é s e. Az állami iskolai főhatóságok ismételten, komoly formában közölték velünk, hogy iskoláink elhelyezése, tantermeink, mellékhelyiségeink nem felelnek meg a modern pedagógia és higienia követelményeinek. Az egyházközség is tudja, hogy

nekünk evangélikusoknak a kulturversenyről lemaradnunk nem szabad, azért megtette az előzetes lépéseket. Terveket készítünk, a költségekről gondoskodunk. Az iskolaépítkezéssel kapcsolatban megfelelőbb nagyteremről is kell gondoskodnunk és az Ifjúsági Egyesületnek kellő elhelyezkedést biztosítanunk. A szebb jövő alapjait most kell leraknunk. A Szeretetháznak is (végre biztosítani kell a fejlődési lehetőséget s eredeti jellegének megfelelő csendességet, elzártságot, különben nem lehet ott felelősségteljes munkát végezni.

Ezek az egyházfejlesztési feladatok — természetesen anyagi áldozatokkal is járnak, melyek elől az egyházközség annál kevésbé zárkózhatik el, mert ezekre meg van a kellő fedezet az ősök által szerzett f u d i b i r t o k b a n, melynek jövedelme tulajdonképpen ilyen célokra való. Az anyagi lehetőséget is megadta erre a jó Isten. A fudi birtokot ugyanis az egyházközség újból kiadta évi 800 q. buza hasznobérért s így — kiegészítve ezt egy kis áldozatkészséggel — tekintélyes összeg áll évenként rendelkezésünkre.

De ami a legfontosabb, megadta a jó Isten ennek az egyházfejlesztésnek a lelki ~~fejlesztéseit~~ **fejlesztéseit** is: hitbuzgó, egyházszerető, Krisztus evangéliuma szerint élni akaró gyülekezetet és lelkes vezetőket. A munkában megfáradt lekipásztor helyébe Isten rendelte gyülekezetünkbe új pásztorul T u r ó c z y Z o l t á n lelkész urat. 1927. évi okt. 16-án iktatta őt hivatalába N é m e t h K á r o l y esperes ur megható istentisztelet keretében. Az új lelkipásznak itt elhangzott székfoglaló beszéde nemcsak az ő életprogramját jelölte meg, de programot adott az egyházközség és az egyes hívek lelki életének Krisztus szerint való kialakítására is. Hogy milyen bizalommal fogadták őt új hivei s milyen szeretettel köszöntötték régi tisztelői, arról bizonyosságot tettek az ünnepélyen elhangzott beszédek. dr. Dukavits Vilmos felügyelő az egyházközség ragaszkodását tolmácsolta s hűséges együttműködést ígér, — Farkas Mátyás polgármester Győr sz. k. város nevében üdvözlí s egymást megértő szeretetet ajánl fel., — Rostetter János főgondnok a ref. egyház testvéri szolidaritását hozta el a múltnak drága öröksége gyanánt, — Pálmai Lajos lelkész lelkésztársai nevében hoz és kér megértő szeretetet, Isten országáért együttműködő készséget, — Zorkóczy Samu felügyelő és az ózdi egyházközség küldöttei a fájdalmas lemondás és öröm vegyes érzéseivel kísérték el szeretett lekipásztorunkat új munkaterére, de

úgy érzik, hogy lélekben tovább is együtt maradnak. — Üdvözölték még az új lelkészt Weltler János igazgató a tanítótestület, dr. Kováts Sándor egyet. tanár a pozsonyi theol. Akadémia és a Luther Társaság, — Földváry Valéria elnök a Prot. Asszonyok Nemz. Szövetsége, — özv. Späth Gyuláné az Ev. Belmissziói Egyesület, — dr. Velsz Aladár elnök, az Ifj. Egyesület, — Lukács István hitoktató-lelkész a Diákszövetség és Döbrössy Gáborné a győri Keresztyén Szövetség nevében.

Táviratban küldték üdvözlőket Geduly Henrik és K a p i B é l a p ü s p ö k ö k s l s ó Vince ny. lelkész.

Az üdvözlésekre adott válaszaiban az új lelkipásztor egész lelkét kitarta gyülekezete előtt, hogy ő szeretetet, hűséget és szolgálatot hoz hozzánk és vár tőlünk. Áldott legyen hozzánk jövetele, közöttünk való munkája!

Más személyi változások is voltak gyülekezetünkben. Rövid, de buzgó működése után eltávozott tőlünk Hoffmann Ernő hitoktató-lelkész Pusztavámra, hol rendes lelkésszé választották. Helyébe püspök ur Szabó József s. lelkészt nevezte ki, — segédlelkészül pedig Ittész Mihály felavatott lelkészt küldte hozzánk. Szeretettel üdvözöljük az eltávozót, köszöntjük az új munkatársakat fiatalos munkakészségüktől sokat remélünk és várunk.

Ezek a személyváltozások most már lehetővé tették, hogy régi óhajunkat megvalósítsuk. Intenzív lelkipásztori gondozásba vettük a távolabbi városrészeket és filiákat. Heti bibliaórákat tartunk a központon kívül Gyárvárosban, Nádorvárosban, Révfaluban, Szabadhegyen, Ötvenyén és Bácsán. Isten igéjének hirdetése nagyszámú hiveket hoz mindenhol össze s hisszük Isten segítségével, hogy a távolabbi tagok mindjobban összefornak a nagy lelki közösséggel: drága evangélikus anyaszentegyházunkkal s naponként növekednek Abban, aki a fő, az Ur Jézus Krisztusban. Támogasson ebben minden hittestvérünk szeretetével, áldozatával, munkájával és imádságával! . . .

Még meg kellene emlékeznünk az Ifjusági Egyesület által rendezett országos jellegű Győry Vilmos ünnepélyről, de erről alább részletes jelentést olvashatunk.

Úgy szintén külön jelentés szól iskoláink működéséről, a Belmissziói Egyesület és Gyámintézet szeretetmunkájáról és a pénzügyi helyzetről.

Ezt az egy év eredményeit feltüntető s a most élő hivek és

az utókor számára irt krónikát azzal a jóleső érzéssel zárjuk le, hogy volt miről írunk s hogy egyházunk történetében megállás, visszaesés nincs, sőt a becsületes munka nyomán előretörés, haladás. Legyen ezért elsősorban hála és magasztalás a jó Istennek, aki mindedig segítséggel volt nekünk! Legyen elismerés és köszönet azoknak, akik hű munkatársai voltak ez évben is a Krisztus egyházának. De legyen ez figyelmeztetés azoknak, akik az Isten országáért való munkának a boldogságát nem ismerik. Nem én, az Ur szólítja őket: „Miért álltok itt napestig hivalkodva? menjetek el ti is a szőlőbe s ami igazságos megkapjátok!

Pálmai Lajos:
lelkész.

Vallásos estélyek.

Külön is meg kell emlékeznünk egyházi életünk ismertetésénél vallásos estélyeinkről.

A vallásos estélynek kétféle jelentősége van: tartalmi és személyi. Tartalmi jelentősége abban áll, hogy tárgyalás alá kerülhetnek benne olyan kérdések is, melyeknek az isteni tiszteletken való tárgyalását megakadályozza a szószék és a papi öltöny szentsége s az igehirdetés igehirdetés jellege. Bemutatásra kerülhetnek rajtok a vallásos költészet és zene alkotásai, közöttük olyanok is, melyek nem férnének be az isteni tisztelet megszokott keretei közé.

Személyi jelentősége pedig abban áll, hogy megszólaltatja a hivatalos leköszemek mellett azokat is, akik a mi diadalmas világnézetünkről gyülekezeti isteni tisztelet keretében nem tudnak bizonyosságot tenni. Így válnak a vallásos estélyek az egyetemes pap-ság realizálásának hatalmas eszközeivé.

Az 1927. esztendőben 17 vallásos estélyt tartottunk. Ezeket előadást tartott: Molitorisz János ostffyasszonyfai lelkész a külmiszióról, Vidonyi Zoltán felsőkereskedelmi iskolai igazgató, a Belmisszió Bizottság elnöke, a győri gyülekezet történetéről 1749-től maig, Sartórius Ernő svájci lelkész, a Ker. Ifj. Egyesületek világszövetségének főtitkára s Abaffy Gyula, a Ker. Ifj. Egyesületek evang. ágának országos titkára az ifjúsági munkáról, Fadyas Aladár pápai hitoktató-lelkész „A nő az evangelium tükrében“ címmel, Barcsay Károly a protestáns sajtóról, Farkas Győző debreceni lelkész „Az ev. egyház szociális feladatai“ címen, Varga Béla állami tanító „Luther Márton szobra“ címen, Péter Lajos felsőkereskedelmi iskolai tanár a gyermekről.

Írásmagyarázatokat tartottak: Lukács István hitoktató-lelkész, Gyalog István kétyi lelkész, Szabó József s. lelkész, Hoffmann Ernő hitoktató-lelkész, Turóczy Zoltán lelkész, Pálmai Lajos esperes.

Szavaltak: Kuszák István tanító, Agoston Eszter, Simon Ilona, Szabó József s. lelkész, Mucsi Juliska. Az ének- és zeneszámokról, valamint az egyházi énekkar két hangversenyéről s a vendég művészek orgonahangversenyéről külön fejezetben számolunk be.

Megünnepelte vallásos és hazafias estély keretében október 6-át iskolánk s a győrszigeti Protestáns Kör. Amazon Horváth Sándor, emezen Kuszák István tanító tartotta az ünnepi beszédet. Megünnepelte a reformáció emlékünnepét a nádorvárosi Protestáns Kör, amelyen Turóczy Zoltán, s a Diákszövetség is, melyen Fuchs Rezső felsőkereskedelmi iskolai tanár tartotta az ünnepi beszédet. A Szeretetház növendékei is rendeztek egy adventi ünnepélyt, melyen Pálmai Lajos a Szeretetház igazgatója mondott megnyitó beszédet és Huber Etelka diakonissza-főnöknő tartott előadást a diakonissza hivatásról.

Ének és zene.

Örömmel töltheti el egyházunk minden egyes tagját egyházi énekkarunknak nemes, magasszínvonalú munkája s egyházi zenénk művészi ápolása, mely gyülekezetünkben hagyományos lelkesedéssel, hitbuzgalommal, áhítattal történik.

Az énektanítás céltudatos tervvel s buzgalommal kezdődik elemi iskolánkban, hol gyermekeink az egyházi gyakorlatokon kívül hazafias, irredenta dalokat tanulnak egy és két szólamra. A gyermekek tanulják a kottairást és olvasást, a hangképzést.

A Győr—Moson—Pozsony vármegyei tanítók Győrött tartott tanfolyamán a kir. tanfelügyelő Fodor Kálmán karnagyot kérte fel a mintaszerű énektanítás bemutatására, amely alkalommal elemi iskolánk gyermekeiből alakult kis karral mutatta be Fodor Kálmán az énektanítás helyes módszerét, nagy elismerést érdemelve ki iskolánknak, melynek énektanítását példaként állította a kir. tanfelügyelő a tanfolyam hallgatói elé. Az elemi iskolát végzett serdülő leányok tehetségesebbjei a vegyeskarban nyernek további énekkoktatást, így azután vegyeskarunk új erővel felfrissülve mind hatalmasabb s zeneileg képzetebb lesz.

Egyházi énekkarunk tagjai dicséretes buzgósággal látogatják az énekórákat. Az a példaszerű szellem és testvéri szeretet, mely vegyeskarunk tagjaiban él, Fodor Kálmán karnagy fáradhatatlan vezetésével a legszebb eredményeket éri el. Egyházközségünk részéről hála és szeretet illeti meg ezt a lelkes kis csapatot, amely egyházi életünkben az áhítatot növeli megható művészi énekével, képezi magát az ének és zene művészetében s örömet szerez ezáltal egyházunknak, amely a múltban és jelenben is nagy értékekkel gazdagította a zeneirodalmat. Kivánatos volna, ha mind többen jelentkeznének felvételre énekkarunkban, akik kedvelik az éneket s erre képességgel bírnak.

Vegyeskarunk az elmúlt esztendőben is nagy és nivós munkát végzett. Istentiszteleteink, vallásos estélyeink alkalmával mindig

gyönyörűséggel hallottuk felcsendülni az éneket templomunk kórusán, amellyel az énekkar áhítatot ébresztett s nemes művészi élvezetet szerzett egyháztagjainknak.

Különösen nagy művészi értékkel birt a husvétii ünnepeken bemutatott két hatalmas kórus, amelyet hatvan tagú kar énekelt nagy művészettel. Ezenkívül vegyeskarunk mintegy huszonöt alkalommal szerepelt énekszámokkal, a legtöbbször új énekkel, mely nagy feladatot rótt az énekarra és annak karnagyára egyaránt.

Az énekkarok betanításánál nagy akadályt képez egy megfelelő harmónium hiánya, amelynek beszerzésére egyházi énekkarunk gyűjtést indított. Az a szeretet és hála, amely gyülekezetünk tagjait vegyeskarunk iránt eltölti, bizonyára megnyilvánul szíves adományokban a nemes célra, hogy énekkarunkat önzetlen, bízgó munkájában ezáltal is támogassuk.

Nagy elismerést érdemelt ki énekkarunk a Györy Vilmos emlékünnepevényen való szereplésével. Vegyeskarunk ez alkalommal már másodszer szólaltatott meg györi zeneszerzőt, ami által városunk zenei életében is áldásos részt vesz s jelentékeny zenei tényező lett.

Az a hitbuzgó áldozat, melyet gyülekezetünk az új orgona építésével hozott, nem maradt gyümölcsözetlenül. Istentiszteletünk alkalmával az áhítatot nagyban emeli a művészi orgonajáték. Válásos estélyeink s egyházi hangversenyeink alkalmával Fodor Kálmán művészi képessége által alkalmunk van megismerkedni az egyházi zeneirodalomnak, az orgonairodalomnak remekeivel. Különösen nagy örömet szerez zeneértő gyülekezeti tangjainknak Bach s Händel, ennek a két protestáns zenei hős műveinek művészi bemutatásával. Az ő műveiket műsoron tartani, emléküket kultiválni elsőrangú feladata a protestáns egyházi zene vezetőinek. Erre kötelez bennünket a hála azok iránt, akik a protestáns zenét megteremtették s a zeneirodalomban egyházunknak elvitathatatlan helyet szereztek.

Fodor Kálmán karnagy ez évben két nagyszabású templomi hangversenyt tartott. Az utóbbin Bossi orgona hangversenyét adta elő zenekari kísérettel. Az ő, több alkalommal élvezett, kiforrott művészetén kívül alkalmunk volt megismerkedni az ország legjelesebb orgonaművészeivel, akik nagy előszeretettel keresik fel templomunkat, hogy művészetüket bemutassák s az orgonairodalom művészi termékeivel megismertessenek bennünket. Így ez évben orgonahangversenyt rendezett nálunk Szekeres Ferenc, majd

Ákom Lajos Fiáth Mária operaénekesnővel, továbbá Wehner Géza, a zeneművészeti főiskola tanára. Ezen orgonahangversenyeket szép számmal látogatták a más felekezetűek is. Elismerés és köszönet illeti meg mindazokat, akik művészi képességeikkel vallásos estéink áhítatát emelni segítettek.

Elismerés illeti különösen Irtzing Ferenc tanárt, Hermann László igazgató és Helényi Gyula csellóművész urakat, kik az orgonán, hegedűn és csellón gyönyörködtettek bennünket művészetükkel, továbbá a győri zenei élet azon tagjait, akik művészi képességükkel szívesen állottak egyházunk rendelkezésére.

Az egyházi zene fejlesztése és irányítása gyülekezetünkben jó kezekben van s a legszebb úton halad előre, hogy egyházunknak dicsőségére válják az Isten szolgálatában.

Kisó Pál

Az ág. h. ev. elemi iskola 1927. évi története.

Egyházközségünk az elmúlt tanévben újból kiadta a rendes iskolai értesítőt; ebben megtalálhatók iskolánkra vonatkozó összes adatok. E helyen elemi iskolánk 1927. évi történetének csak fontosabb mozzanatait örökítjük meg.

Iskolánkban céltudatos, csendes munkával igyekezünk az ev. iskola követelményeinek megfelelni. Az új tanterv új irányokat jelölt meg a pedagógiában. Hogy a helyes irányt megtaláljuk, hogy a biztos célhoz eljuthassunk, a tanítói lelkek sokat kísérleteznek, kutatnak ez utóbbi időben. Tantestületünk tagjai a tanév megkezdése előtt egy igen nívós tanítói tanfolyamon vettek részt itt Győrött, amelyen nagynevű pedagógusaink, Quint József tanítóképző-intézeti igazgató, Drózdly Gyula és Stalmár László hírneves gyakorlati pedagógusok vezettek el bennünket az új tanterv különféle berkeibe. Sokat láttunk, sokat tanultunk és tapasztalatainkat iskolai munkánknál eredményesen fogjuk értékesíteni ev. iskolánk, annak fiatal nemzedéke javára. Egyházközségünk ezen tanfolyam költségeinek fedezéséhez 100 P-vel járult hozzá.

Ugyancsak az új tanterv megköveteli a tanítótól, hogy a rajzot, nevezetesen a táblai rajzot minél sikeresebben alkalmazza tanítás közben. Hogy a tantestület a rajzolást helyesen, a legujabb módszer szerint végezze, hogy a magyarázórajzban tökéletességre tegyen szert, tantestületünknek Tesléry Károly kir. tanfelügyelő külön tanfolyamot tartott, mely tanfolyamon több hónap alatt heti 3—4 órában az elemi iskolai rajzanyagot teljesen feldolgoztuk; ennek költségét is — 400 pengőt — egyházközségünk vállalta.

A tanulólétszám emelkedése szükségessé tette, hogy a 9. sz. tanítói állást újból betöltsük. Erre az állásra az egyházközség képviselőtestülete Zacher Lajos okleveles tanítót választotta meg egyhangulag, aki a mostani tanév elején el is foglalta állását. Mint-hogy csak 8 tanterem áll a 9. osztály rendelkezésére, az I. fiú és II. leány osztálynak váltakozó rendszerű félnapos tanítása volt,

egyik nap délelőtt járt be a fiuosztály az I. sz. terembe, másnap délután; az I. leány osztály ugyanebbe a terembe járt szintén felváltva egyik nap délelőtt, másnap délután.

Az 1926/27. tanévre beiratkozott 352 nyilvános és 14 magántanuló mindennapi, 147 tanuló az ismétlőiskolába. Növendékeink közül más vallású volt 29. Ev. vallású növendék járt más iskolába: elemibe 25 fiú, 41 leány, tanonciskolába 40 fiú, 39 leány. Ezek hitoktatását a hitoktató-lelkészek látták el heti 10 órában.

Ünnepélyeink voltak március 15-én; műsoros előadás jún. 15., 16., 19-én a Győri Tanítók Háza javára, mely 162 P-t jövedelmezett; okt. 6-án, okt. 31-én a reformáció emlékünnepén.

A tanév végén ösztöndíjat kapott a Dr. Tiszovszky Gyula-féle alapítványból 6—6 pengőt: Radics Elemér és Hegyi Karolin IV. oszt. tanuló. Strasser Sándor kir. igazgató, iskolaszéki elnök 6 P. jutalomdíját Szabó Sándor (I.) IV. oszt. tanuló nyerte el. A Gosztola alapítvány után Barabás Erzse VI. oszt. tan. 5 P-t kapott. Az Ev. Ifjúsági Egyesület 16 drb, Gritsch Gyula iskolaszéki tag 10 drb. jutalomkönyvet ajánlott fel iskolánknak; ugyancsak vizsgai jutalomkönyvekre fordítottuk az egyházközség ilyen célra adott 20 P, valamint a Győrvárosi és Megyei Takarékpénztár 20 P adományát.

Karácsonykor a Belmissziói Egyesület 40 tanulót látott el ruhával és ugyancsak 40 tanulót cipővel. Ugyanakkor a Leánygimnázium 4 leányt, a Gyermekebarátok Társasága 4 tanulónkat, a Felső Leánykereskedelmi iskola 2 leányt, a Nádorvárosi Jótékony Asztaltársaság 3 fiút és a Szigeti Protestáns kör 1 fiút ruházott fel teljesen. Ezenkívül igen sok nemeslelkű egyháztagunk juttatott karácsonykor egyéb ajándékot, almát, kalácsot, stb-t szegény gyermekeknek. A karácsonyi szeretetadományokat egy ünnepély keretében adtuk át; ez alkalommal az Ev. Ifjúsági Egyesület egyik bízgó tagja Simon Ilona „Az első karácsonyfa“ c. színdarabját, melynek rendezését a szerző vállalta, mutattuk be a gyermekeknek.

A tanév elején szegénysorsú tanulóinknak igen sok ingyenkönyvet bocsátottunk rendelkezésre 464.79 P értékben; ehhez hozzájárult Győr szab. kir. város 150 P-vel, a Kalász könyvkiadó R. T. 146.96 P-vel és egyházközségünk pénztára 167.83 P-vel.

A kegyes adakozóknak e helyen is hálás köszönetet mondok növendékeink nevében. Egyházközségünk és annak áldozatkész tagjai szeretetet gyakorolnak mindenkor iskolánk szegénysorsú tanítványaival; így lehet reményünk, hogy ezeket Krisztus, egy-

házunk és felebarátunk iránti szeretetre nemcsak tanítva, hanem meleg szívvel magunkhoz ölelve, ők is mindig jobban és jobban növekedjenek Annak a szeretetében, aki legjobban szeretett minket. Ő, aki azt mondta: „Amennyiben megcselekedtéték eggyel ez én legkisebb atyámfiai közül, én velem cselekedtéték meg“, a mi Urunk Jézus Krisztus fizesse vissza bőségesen mindazt, amit könyörületos szívvel adtak.

Weller János
igazgató.

A Szeretetház 1927. évi jelentése.

A múlt 1927-ik esztendő fordulópontot képez Szeretetházunk történetében. Szeptember hónapban bocsátottuk ki 1 évi előzetes próba után az első Csonka Magyarország területén kiképzett s magasztos hivatásukra Isten házában felavatott 4 evangélikus diakonissza nővért. Hitünk szerint ezzel egyházközségünk nemcsak a maga Szeretetháza, szegényei, árvái és betegei számára teljesített eléggé meg nem becsülhető szolgálatot, de tágabb körben is egész egyetemes egyházunkra nézve fontos és áldásos intézménynek vetette meg alapját. Azóta leányinternátusában diakonisszák látják el a nevelőnői, házvezetői, háztartási teendőket, úgy, hogy a 39 főből álló személyzetnek csak 1 fizetett cselédje van. A diakonissza szolgálat önként végzett szeretetmunka. Magán betegek gondozására is mindjobban igénybe veszik a diak. nővéreket. Az elmúlt évben 90 éjjelt és 46 napot töltöttek betegágyak mellett, teljesítettek 106 szegény, beteg gyülekezeti látogatást, — kiosztottak bejáró szegényeknek 148 meleg ebédet. Szerény s még csak a kezdet-kezdetén álló intézményünk iránt kívülről való érdeklődésnek a jele, hogy máris egy magán szanatórium, egy igen fontos nagy egyházi intézet, több ev. gyülekezet (Szombathely, Sopron, Kőszeg, Békéscsaba, Dabrony) kért tőlünk diak. nővéreket. Sajnos, most még nem teljesíthetjük kívánságukat. A diakonisszák és általában Szeretetházunk áldásos működése mellett, melyet az ev. leánynövendékek vallásos nevelése, árvák, elaggottak gondozása, betegek ápolása és a hitélet fejlesztése körül kifejtettek, — munkánk anyagi eredményeit is közölte velünk a jó Isten. Betegápolásért befolyt 580 P, egy magános nő eltartása fejében kapott a gyülekezet Tárnokrétiben 6 hold földet, készpénz adományból befolyt 1735.35 P. Természetbeni adományokból tekintélyes mennyiségű élelmiszer. Mikor ezért a jó Istennek és a kegyes adakozóknak itt is hálás köszönetet mondunk, őszintén ki kell jelentenünk, hogy az adakozók közül sok olyan név hiányzik, a melynek Istentől vett

földi javai fejében és egyéb okokból is ott kellene lenni. Kérjük azért itt is egyházközségünk összes tagjait, adjanak a Szeretetháznak felesleges, könnyen nélkülözhető javaikból valamit, — sok könnyet letörölni, sok sóhajt elnémítani, sok szomorut megvigasztalni segítenek az Ur kicsinyei közül, akiknek a gondját viselni mireánk bizta Isten!

Az egyházközség határozatából m. év szeptember havában 4 új növendéket vettünk fel egy előzetes próba évre, akiknek elméleti és gyakorlati kiképzését Huber Etelka vezető nővér, dr. Kovácsics Sándor várm. tb. főorvos ur és Pálmai Lajos lelkész végzi. Betegápolási kiképzésüket a kórházban fogják nyerni.

A Szeretetházban jelenleg a következők vannak elhelyezve: 6 diak. nővér, 4 diak. növendék, 4 elaggott munkaképtelen nő, 10 árvagyermek, 14 internátusi növendék és 1 cseléd.

Reá kell mutatni itt arra a nagy, szinte megdöbbentő érdeklődésre, mely a magános nők otthona iránt megnyilvánul. Egymás után kell elutasítanunk sajnálattal olyan magános nőket, akik Szeretetházunkban szeretnék leélni utolsó napjaikat és felajánlanak ezért tekintélyes havi ellátási díjat, sokszor nagy vagyonokat. Nincs hely — ez a lesújtó válaszunk! Pedig úgy erkölcsi, mint anyagi szempontból rendkívül fontos és áldásos volna, ha kifejleszthetnénk a magános nők otthonát. Ajánlom ezt az ügyet is az egyházközség szíves figyelmébe.

Ezekben van szerencsém előterjeszteni Szeretetházunk egy évi működésének szerény képét. Csendesen, szinte észrevétlenül dolgozunk Urunk Jézus parancsa szerint, — de azt a k a r j u k és k é r j ü k, hogy egyházközségünk minden hű tagja vegye észre ezt a csendes munkát, vegye ki részét abból. Mesterünk parancsa szerint: amit cselekesztek eggyel az én kicsinyeim közül, én velem, magammal cselekedtetek.

Kérjük mindnyájan Isten áldását Szeretetházunkra!

Pálmai Lajos
szeretetházi igazgató.

A diakonisszahívatásról.

Irta s a Szeretetház 1927. dec. 9-i ünnepélyén felolvasta :
Huber Etelka diakonissza-főnöknő.

Rossz lelkiismerettel lépek a nyilvánosság elé, mert Pál apostol szerint, lutheránus elv szerint a nő hallgasson a gyülekezetben. De a mi szárnybontogató intézményünk olyan, mint az árokszálen meghúzódó szerény kis ibolya, melyről a járó-kelők oly kevéssé vesznek tudomást. Kedves hiveink is tudják nagyon, hogy gyülekezetünk diakonisszaképzőintézetet tart fenn, de azt gondolom, hogy kevesen vannak, akik a diakonissza hivatást igazán ismerik és sokan úgy vélekednek, hogy a diakonisszák inkább csak a gyülekezet , a templom díszei. Azért engedjék meg, hogy néhány egyszerű szóval megismertessem önöket a diakóniával, a diakonisszák munkájával.

Az emberek véleménye a női diakóniát illetőleg megoszlik, ha ugyan általában foglalkoznak a női diakóniával. Az egyik fél túlbecsüli a női diakóniát, lehetetlenségnek tartja azt, hogy a mai reálisan gondolkodó, csak a saját érdekét hajszoló, meglazult erkölcsi felfogású világban akadjon valaki is, aki ideálokat, mint önzetlenség, önfeláldozás, a világ örömeiről való önkéntes lemondás, csak meg is tudna közelíteni. Szerintük ezek az ideálok oly magasan állnak és ezek követése oly nagy önmehtagadást kíván, hogy a mai kor elkényeztetett gyermeke nem képes idáig feljutni és azért még mielőtt a valóságot megvizsgálják, kimondják rá a halálos ítéletet: a diakónia ma már nem életképes. A másik csoport becsüli a női diakóniát, azt tartva, hogy a diakonissza-intézet valami olyan menedékhelyféle, melynek falai között meghúzódhatnak mindazok a gyenge akarató, a világban megállni nem tudó, a maguk fenntartására is képtelen, esetleg a világban és az emberekben csalódott, szájalomra méltó nők, akik megsemmisült vágyaik és reményeik romjai felett keseregve, Istentől és embertől elfeledve, kedvetlenül morzsolják le napjaikat. Nem. Mindkét fel-

fogás téves. Amennyire nincs igazuk az előbbieknél, úgy nincs igazuk az utóbbiaknak. A diakónia nem követel semmi emberfelettit, de viszont csakis testben és lélekben egészséges, egyeneslelkű, vidám kedélyű egyének alkalmasak erre a hivatásra. Amit a diakonissza tesz, az tulajdonképpen kötelessége minden keresztyén embernek. Igaz ugyan, hogy ez a hivatás ebben a formában nem a természetes hivatása a nőnek, épen ebből kifolyólag az egyik nagy diakonisszaatyja, Lőhe, nem is így képzelte a diakonissza hivatást. Ő a női diakóniát eredeti alakjában akarta visszaállítani; az ő terve az volt, hogy felállít egy központot, ahol az egyes gyülekezetekből kiküldött s erre alkalmas hajadonok a betegápolásban, szegények és gyermekek gondozásában kiképzést nyerjenek s ezek azután menjenek vissza gyülekezeteikbe, alapítsanak esetleg családot s úgy gondozzák a gyülekezetükben lévő szegényeket, betegeket. A női diakóniának ez a formája sajnos nem vált be, a mai életviszonyok mégis sokban különböznek az apostoli kortól. Az illető hajadonok elszéledtek és saját családi bajaikkal, gondjaikkal lévén elfoglalva, nem volt idejük a gyülekezeti szegényekkel, betegekkel foglalkozni s Lőhe fájó szívvel belátóródott abba, hogy az erre alkalmas egyének egy közösségbe tömörüljenek, ahol a mindennapi gondoktól menten csak a hivatásuknak élhetnek. S hogy a jó Isten előtt kedves a női diakóniának ez a formája, azt abból látjuk, hogy az a mustármag, melyet néhány istenfélemből férfiu elvetett, hatalmas fává nevededett, melynek árnyékában ma már ezren és ezren pihennek meg, ezren és ezren találnak menedéket a világ mindent elsöprő vihara elől.

Mi tehát a diakónia? Szolgálat. Segítő hivatal az anyaszentegyház kebelében. Honnét ered a diakónia? Volt már a pogány világnak is diakóniája? Nem. A pogány világban csak kétféle nő ismertek: fiatal, szépet s ezt a férfiu játékszerként kezelte; vagy öreget, beteget, csunyát, ezt mindenki megvetette, legfeljebb arra volt jó, hogy mindenféle alacsonyrendű munkát végezzen. A pogány világ nem ismert könyörülő szeretetet, a pogány világ nem karolta fel az özvegyet és árvát, nem igyekezett az örvény szélén ingadozót megmenteni, hanem inkább taszított egyet rajta.

A zsidó nép nem ismerte a diakóniát, a zsidó népnél a nő hivatása kimerült abban, hogy fiakat szült, s ezáltal a népet egy lépéssel közelebb vitte a messiási ígéretek beteljesedéséhez, de azért mégis volt néhány kiváló női alak, akik már közéleti pozíciókat töltöttek be. Ilyen kimagasló női alak Mirjam, Mózes nővére, aki az

Egyiptomból való csodálatos szabadulás öröme az asszonyokkal szent táncot lejtett. Ebből következtethetjük, hogy Mirjámnak bizonyos vezető szerepe volt Israel asszonyai között. Ott látjuk aztán Deborát a bírónőt, aki egész Israelt igazgatja, akinek oly nagy a tekintélye, a népe annyira bizik benne, hogy hadvezére nem is akar nélküle a harcba menni. Ott találjuk Annát, Sámuel bíró és próféta anyját, aki azért akar fiat, hogy azt az Úrnak szentelhesse. Ezzel az ő odaadó szeretetével egyszersmindenkorra az igazi, istenfélő családanya példaképe lett. Még egy kiváló női alakja van Israel történetének, Hulda prófétaasszony, akit Isten arra szemelt ki, hogy megjövendölje Israel országának teljes pusztulását. A kegyelmes Isten, aki csak azért büntet mert büntetnie kell, gyöngéd női ajkak által akarja a jóakarátú, de gyenge Jósias királynak tudtul adni a tőle elpártolt Israel teljes megsemmisülését.

Mindebből azt látjuk, hogy Israelben volt ugyan a nőnek valami társadalmi szerepe, de a női diakóniát, a könyörülő szeretet gyakorlását nem ismerték. Ezt csak a mi Urunk Üdvözítőnk mutatta meg az ő életével, Ő adott példát arra, hogy az az igazi élet-tartalom, ha magunkat feláldozzuk embertársaink javára. Ő a nagy, a legnagyobb diakonus. Üdvözítőnk talán a legnagyobb diakóniát, a legnagyobb szolgálatot a női nemnek tette, kiemelte őt a mellőzés ködéből és visszaállította az őt megillető helyre a férfiú mellé. Ezután már nem rabszolga a nő, hanem a férfi segítőtársa. És a női nem Üdvözítőnk e nagy jótéteményét azzal hálálja meg, hogy ő is diakóniát gyakorol. Így magyarázható meg az az isteni talány, hogy amíg a női diakonia az újkorban hamar elterjedt, a férfi diakonia majdnem semmi fejlődést nem mutat; így pl. a neuendettelsai belmisszió telepen a diakonissák száma 1077, a diakonusoké 40. Igaz ugyan, hogy a férfi diakonátus jóval később létesült, de még így sem arányos a fejlődés.

Jézus korában találkozunk az asszonyok egész koszorújával, akikről az Irás azt mondja, hogy ők szolgáltak neki. Jézus nemcsak Isten fia, de ember is volt s így bizonyára jólesett neki, hogy szerető női kezek gondoskodtak apró-cseprő szükségleteiről és nagy vigasztalásunkra szolgál, hogy az Üdvözítő nem utasította vissza az asszonyok eme szolgálatát, csak mikor ez a szolgálat érdem akar lenni, mint Márta szolgálata, akkor helyteleníti az Úr.

A mai értelemben vett diakónia vagyis a diakonia, mint élet-hívás, az egyházzal majdnem egyszerre létesült és a diakónia az egyháztörténelmen keresztül az egyházi élet, a hitélet fokmérője

volt. Amíg az egyház virágzott, virágzott a diakonia is; amint az egyház hanyatlott, az egyházi élet elernyedtt, elzüllött, úgy tünt el lassan a diakonia is, úgy hogy a középkorban már híre sincs a diakoniának. Az akkori kolostori élet nem hasonlított a diakoniához; míg azután, mikor a sok megpróbáltatás, a hosszú erkölcsi dermedtség után az egyházi élet újra lendületet, még pedig hatalmas lendületet vetett, csakhamar felébredt a diakonia is.

Azt hiszem a diakonia eredetéről szóló történetet mindnyájan tudjuk. Az első keresztyének Isten szeretetétől áthatva, Isten lelkétől indítatva, vagyonukat az apostolok lábai elé tették, hogy azok azt a szegények között kiosszák, azután a közösségi élet ébrentartása érdekében u. n. szeretetvendégségeket rendeztek, hogy az akkoriban különösen mély szakadék a gazdagok és szegények között némileg át legyen hidalva. Ezen vendégségek rendezése, a szeretetadományok helyes kiosztása az apostoloknak nagyon sok idejét vette igénybe, úgy hogy az igehirdetés egészen háttérbe szorult. Ekkor az apostolok elhatározták, hogy választanak férfiakat, akik majd az asztalok körül foglalatostkodjanak; ezeket azután ima és kézzátétellel fölavatták hivatásukra. Róma 16. r. 1—2 verséből kitűnik, hogy nemcsak férfiak, de nők is gyakoroltak diakoniát. Pál apostol a rómabeliekhez írt levelét Korintusból küldte egy Fébe nevű asszonytól, aki a kenchreai gyülekezet diakonissája volt és megjegyzi, hogy sokaknak tett szolgálatot, úgy neki is. Későbbben a fejlődő egyházban nagy szerepük volt a diakonissáknak; segédkeztek a kereszteleseknél, ügyeltek arra, hogy a templomban mindenki helyet kapjon, örködtek afelett, hogy a fiatal keresztyén nők vissza ne essenek a pogány szokásokba. Hogy azután az egyház fejlődött, fejlődött a diakonia is. Így Krysostomus konstantinápolyi püspöknek állítólag 40 diakonissája volt.

Későbbben, ahogy az egyházi élet ellankadt, lassankint eltűnt a diakonia is. Igaz ugyan, hogy az általános vallási züllés közepette akadtak olyan kegyes, istenfélő emberek, akik felismerték az egyházat fenyegető nagy veszélyt, de ahelyett, hogy igyekeztek volna embertársaikat jobb útra téríteni, elvonultak a világtól és csupán szemlélődő életet folytattak. Ez tehát nem volt diakonia. A középkorban voltak ugyan női egyesületek, melyek felismerve a kolostorok céltalan voltát, arra törekedtek, hogy a társadalomban levő nyomort enyhítsék, de úgy látszik, ezeknek a gyökere nem nyúlt mélyre, mert rövid virágzás után elmúltak.

Nagy Lutherünk élete sokkal rövidebb volt, minthogy a diakóniával is foglalkozhatott volna, ő a nőkérdést úgy oldotta meg, hogy a nőt visszaadta a kolostorból a családnak. Hiszen tudjuk, hogy Luther idejében a kolostorok annyira fölényben voltak, hogy minden családnak 1—2 tagja kolostorban volt és a családanya szégyelte azt, hogy ő csak anya és nem apáca.

A reformáció utáni időkben, midőn az emberek folyton háboruskodtak, midőn az egyeseknek a saját életük biztonsága felett kellett örködniök, a diakonia nem verhetett gyökeret. Az Úr nem szélvészben, földindulásban, tűzben van jelen, hanem csendes szelvényben. Így a diakonia, Istennek ez a szép, gyümölcsöt hozó virága sem ébredhetett újra abban a korban, midőn az emberek egymást üldözték, gyilkolták, hanem amikor a lelki megújulás szele fessegette az emberek szívében levő jégkérget, akkor ütötte fel fejét hosszú álomból a diakonia is. De hogy Istennek ez a kedves virága kinyíljon és gyümölcsöt hozzon, arra Isten egy fiatal, testben gyenge, de hitben, elhatározásban és kitartásban erős férfit választott ki, Fliedner Tivadar kaiserswerthi lelkészt.

Fliedner melegen érző szíve legelőször azon szerencsétlenek felé fordult, akik saját hibájukból, vagy gyakran azon kívül ki lettek közösítve az emberi társadalomból: a fegyencek felé. Tudjuk, hogy a fogházakban, kórházakban a 13-ik század elején siralmas állapotok voltak. Fliedner minden igyekezettel azon volt, hogy ezeken az állapotokon segítsen. Az ő kezdeményezésére alakult meg az első német fogházegyesület. Különösen megértő szeretettel volt azok iránt, akik a börtönből kiszabadulva, nem tudtak a társadalomban elhelyezkedni. Az első ápolója is egy ilyen leány volt. Hogy ez a leány vissza ne essen régi bűnébe, a kertjében levő házacskaiban adott neki szállást és gondozta őt. Ez a kerti házacska lett 1836-ban az újkori diakonia bölcsője. De ez a leány nemsokáig maradt egyedül, hamarosan megtelt a kis házacska. Fliedner azután gyűjtő útra indult Németországon kívül bejárta Angolországot, Hollandiát és ez a fáradságos útja nem volt hiábavaló, úgy hogy a régi kerti házacska helyén nemsokára egy szép nagy épület diszlett.

De Fliedner nemcsak a börtönöket ismerte, hanem a kórházakban uralkodó szomorú állapotokat is látta. Aki abban az időben kénytelen volt kórházba menni, az kétszeresen sajnálatraméltó volt. A kórházak piszkosak, nedvesek, sötétek voltak, inkább a patkányok és egerek tanyái, mint beteg embereké, egy-egy ágy-

ban két beteg feküdt, orvost a betegek alig láttak, az ápoló személyzet az emberi társadalom legaljából került, piszkos és züllött erkölcsű volt. Fliedner mindezt fájó szívvel látta és arra a meggyőződésre jutott, hogy ez az állapot tulajdonképen az egyház szégyene, az egyház kötelessége az elhagyottakat felkarolni. Hosszú tünődésének, beható vizsgálódásának az lett az eredménye, hogy egy felhívást tett közzé, vajjon nem vállalkoznának-e az egyház leányai és özvegyei arra, hogy ezen a szánalmas állapoton segítsenek? Az eredmény meglepő volt, az első felhívásra 200 hajadon és gyermektelen özvegy jelentkezett. Itt persze figyelembe kell vennünk, hogy abban az időben nagyon sok női energia, tehetség hevert parlagon, abban az időben még nem volt az a sok hivatal, iroda, a leány felnőtt, hogy férjhez menjen és akinek ez az u. n. „szerencse“ nem jutott osztályrészül, az síváran, öröm nélkül élte le napjait. Micsoda új világ nyílt meg Fliedner felhívásával ezeknek a mellözöttöknek a számára; tehát még ők is hasznosak lehetnek valakire nézve, vannak még olyanok, akik rászorulnak az ő szeretetükre, még az ő életüknek is van tartalma, célja. Érthető tehát, hogy a diakonia gyorsan fejlődött. A kerti házacskák körül gomba módjára emelkedtek a szép pirosfedelű házak: kórház, árvaház, magdalénium, iskolák. Már 1842-ban óvóképzőt állít fel Fliedner, 1846-ban tanítónőképzőt, aminek a természetes következménye az, hogy rövid idő múlva az iskolákban diakonissák tanítottak.

Kaiserswerth az ő világhírét nem rejtette véka alá, nemcsak Németországban létesültek diakonissa állomások, hanem 1851-ben Fliedner 4 testvérével Jeruzsálembe utazik. Ezenkívül Konstantinápolyban, Szmyrnában, Alexandriában, Bayrutban, Kairóban működtek a kaiserswerthi diakonissák nagy áldással, míg azután a világháború borzalmas vihara ezeket az oázisokat is elsöpörte.

De Isten országának ez úton való terjesztésében nem maradt Fliedner egyedül, egymásután nyíltak meg Németország többi részeiben is önálló diakonissa intézetek. Az első diakonissa-intézet megnyitása, tehát 1836. után az első évtizedben 8 önálló intézet létesült, a másodikban 10, a harmadikban 15, a negyedikben 20. Ezek a diakonissa-intézetek azután szervezkedtek és 1898-ban megalakították a kaiserswerthi diakonissa-szövetséget, melyhez akkor már 80 önálló diakonissa-ház tartozott, az összes kultúr-országokból.

Magyarország, sajnos, nem alkalmas talaj arra, hogy Istennek ez a palántája gyökeret verjen benne. Így pl. a budapesti Bethesda reorm. diakonissa-intézet 1866-ban létesült, áldásos intézmény és mégis e hosszú idő alatt vajmi keveset fejlődött. A pozsonyi anyaház 1891-ben nyílt meg, számos kínálkozó munkaalkalmat kellett visszautasítania, mert nincs meg a kellő munkaereje, dacára annak, hogy a jó Isten kegyelme bőségesen ellátja anyagiakkal, az intézmény maga lassan fejlődik. Pozsonyban megvan az a szép szokás, hogy rendszeren a gyermektelen házaspárok vagyunk nagy részét az árvaháznak, kórháznak hagyják, így pl. dr. Tauscher, aki 40 éven keresztül gyógyította az intézeti kórház betegeit minden díjazás nélkül, sőt mikor a kórház még kezdődő stádiumban volt, a gyógyszer is ő fizette; gyönyörű villáját, számos értékes festményét és bútorait az intézetnek hagyományozta. Vagy ha valaki jubileumot ünnepel, egy alapítványt tesz. A temetéseknel szokásos koszorú-megváltás az evangélikusoknál mindig az árvaház javára történik. Így azután az intézet is nagyon sok jót tehet.

Vajjon mi az oka annak, hogy nálunk a diakonia nem fejlődik? Én az okot abban látom, hogy míg külföldön, különösen Németországban a munka életszükséglet, természetes valami, addig nálunk a munka szegény, teher. Amíg különösen Németországban egészen természetes dolog az, hogy a legalázatosabb, legdolgosabb, legszorgalmasabb testvérek az arisztokrata körökből kerülnek ki és magától értetődik az, hogy egy-egy papi családnak gyakran 2—3 tagja is diakonissa, addig nálunk a középosztály, iparososztály leányai is magukra nézve lealázónak tartják ezt a hivatást, ahol a szó szoros értelmében dolgozni, még pedig önzetlenül, másokért és másoknak dolgozni kell.

Bizonyára sokan vannak, akik azt kérdezik, vajjon mit dolgozik a diakonissa? Mi a mai diakonissa munkaköre? Ezt nagyszerűen írja körül Löhe. Ő azt mondja: Ha festő lennék, lefesteném a diakonissát az ő különféle munkájában. Ez egy egész képcsoport lenne. Lefestném a diakonissát az oltár előtt és az istállóban, lefesteném, amint a mezíteleneket az irgalmasság ruhájába öltözteti, lefesteném a templomban, a kórteremben, a szántóföldön és ahogy a kóruson a halleluját énekli és mindegyik képhez egy diakonissát festenék, nem mindig ünnepi ruhában, de mindig ugyanazt az egy személyt. Vajjon miért? Mert szükséges, hogy a diakonissa a legfontosabbtól a legcsekélyebbig minden munkát tudjon, nem szabad az alacsony munkát szegyenlenie, sem a nagyot elrontania.

Lábaival a föld porában, sarában, kezeivel a hárfán, fejével a Jézus megismerésének napsugarában. Így festeném le a diakonissát s a képcsoport alá pedig azt írnám, mindent tud: dolgozni, játszani, énekelni. Tehát itt látunk mindenféle képet, csak egyet nem. Azt nem látjuk, hogy a diakonissa a köréje gyült embereknek Isten igéjét predikálná. Ugyan miért? Azért, mert amint a Szenírásbeli asszonyok Jézusnak a testiekben szolgáltak az ő szeretetükkel, odaadásukkal, vagyonukkal, úgy ma is a luth. diakonissa csak szolgálni akar. A Krisztusnak akar szolgálni azáltal, hogy az anyaszentegyház kebelében levő betegeken, nyomorultakon, elhagyottakon segít. Ő is prédikál, de nem szóval, hanem az ő szónélküli életével: „Wandel ohne Worte.“ Avagy nem prédikál akkor, midőn a türelmetlen, szeszélyes betegnek kívánságát a legnagyobb odaadással teljesíti, midőn a hitetlen beteg istentelen kifakadásait a legnagyobb alázattal, szó nélkül eltűri, vagy mikor az utcáról felszedett elhagyott árvagyermeket szeretettel tanítgatja istenfélelemre, emberbecsülésre, vagy mikor az életben, emberekben csalódott öregeket ahhoz vezet, akiben még senki sem csalódott? Óh, ez mind prédikálás, gyakran hathatósabban beszél sok szép szónál. A luth. diakonia sajátossága, hogy az igehirdetés mögött van és megszűnik diakonia lenni, ha az igehirdetést feleslegessé teszi.

Vannak talán többen kedves vendégeink között, akik azt gondolják, hogy hiszen mindez igen szép, de milyen ellenértéket kap a diakonissa az ő munkájáért. A felelet nagyon egyszerű: jutalman az, hogy szolgálnom szabad. Vagy nem elég jutalom az, hogy Krisztus Urunk alkalmasnak talált minket ezen szolgálatra? Milyen nagygyá, milyen értékesé teszi a munkát az a tudat, hogy nem földi javakért, nem dicsőségért, jutalomért teszem a munkámat, hanem hálából, szeretetből, irgalomból. Avagy nem meg nem érdemelt jutalom-e az elköltöző lélek utolsó kézszorítása, a búcsúzó szemek utolsó hálás pillantása? Nem jutalom-e az, mikor egy elveszettnek hitt súlyos beteget Isten megsegítő kegyelme mellett a diakonissa gondos ápolása ad vissza az életnek? Nem jutalom-e az, ha felkeresi a diakonissát egy-egy volt árvagyermek és szeretettel gondol vissza az árvaházban eltöltött napokra, évekre? Óh, ez mind meg nem érdemelt jutalom, mely mind arra ösztönzi a diakonissát, hogy hivatását még nagyobb odaadással végezze.

Manapság nagyon sokat beszélnek lélekmentésről, nem gondolva meg azt, hogy az emberi lélek egy olyan kikutathatatlan titok, hogy az emberi lélekhez vezető út olyan csalóka, tekervényes,

hogy gyakran, midőn már azt gondoljuk, hogy közel férközünk hozzá, egyszerre csak arra eszmélünk, hogy nagyon is távol vagyunk annak teljes megismerésétől. Botor elbizakodottság lenne tőlem, ha azt remélném, hogy ezen egyszerű szavaimmal az emberek gondolatmenetét csak egy lépésnyire is kizökkenteném szokott medréből, de boldog lennék és áldott lenne ez az óra, ha hazatérve, csak egy lélekben felmerülne a kérdés: Uram, mit cselekedjem, hogy elnyerjem az örök életet?

Belmissziói Egyesület.

Györi egyházközségünk nemcsak lélekszámra nézve, hanem kiterjedtségre nézve is nagy gyülekezetnek mondható. Itt nem végezheti el két lelkész azt a munkát, ami az igehírdetésen kívül reájuk várokozik. Azért az apostoli kor mintájára, különösen a szeretetmunka végzésére már régóta igénybe vettük hitbuzgó és jószívű egyháztagok szolgálatát is. Különösen nőtestvéreink érző szívében találtunk mindig hűséges segítőtársakat. A Mária és Mártha jellemű nők a legjobb belmisszionáriusok vagy diakoniszszak. Hiszen a „belmisszió“ nem más, mint az igaz hitből, a Krisztushoz való szeretetből fakadó szolgálat (diakonia). A Belmissziói Egyesület már 21 év óta teljesít közöttünk ilyen szolgálatot — diakoniát. Nem gyülesezik sokat, nem tesz céget a jótéteménynek, de csendes, zajtalan munkájával sok nyomort enyhít, sok könnyet letöröl . . .

Ebben az évben a rendes évi tagdíjakon kívül, karácsony felé összegyűjtött, részint saját pénztárából adott 1898 P-t. Ez a tekintélyes összeg azután milyen kis — sokszor láthatatlan — erecskékben jutott el a nyomortanyák tengerébe! A hideg idők beálltával szegény gyermekeknek és öregeknek kiosztottunk 51 pár cipőt 585 P értékben, felruháztunk 25 fiút, 25 leányt 500 P-ért. A leányruhákat a tagok maguk varrták. A szeretetház árváinak, gyámoltjainak adtunk 400 P-t. A gyülekezet házi szegényeit segítettük 160 P-vel. Karácsonyi ajándékkul adtunk 31 P értékű könyvet. A kórházi betegeket állandóan látogatja K l a u z e r J ó z s e f n é buzgó tagtársunk és viszi nekik a megfelelő segítséget. Utiköltséget, szállást adunk megszorult — sokszor külföldi — hitrokonoknak. Tanulmányútra segítjük a szorgalmas tanulót. Ha bajba jutott, beteg, szegénysorsú hitrokonról veszünk tudomást, oda küldjük a diakonissza nővéreket segítséggel, vigasztalással.

A legnagyobb boldogság belenézni azoknak könyfátyolos szemébe, akikkel valami jót tettünk. Ilyenkor meglátunk ott V a l a k i t, aki szeliden reánk néz és azt mondja: „V e l e m t e t t é t e k.“

Vegyük ki sokan ebből a nagy boldogságból részünket, ebben a boldogtalan világban.

Beszámoló a Györi Ev. Ifjusági Egyesület működéséről.

Most, hogy egy esztendei munkásságunkra visszatekintünk, éreznünk kell, hogy bár Isten segítségével egyesületünk szépen fejlődik, a kitűzött céltól még messze vagyunk. Messze vagyunk célunktól, mert az ev. ifjúságnak nagy része még mindig távol tartja magát egyesületünkől, hova pedig oly sok szeretettel hívjuk, várjuk őket.

Ezért első szavunk e helyen is kérő szó az ev. szülőkhöz, kiknek gyermekük az iskolából már kimaradva, az iskola fegyelmelől felszabadulva, az élet küszöbén áll s maholnap belesodródik az élet árába, ahol vagy győzedelmeskedik, vagy elbukik nyomortultan, aszerint, hogy milyen erős volt a hite, mily tiszta az erkölce.

A szülő szerető szíve, óvó, féltő lelke már nem elegendő ahoz, hogy a gyermek megmaradjon tiszta erkölcsében, hitében. A gyermek barátot, társaságot keres a maga korabeliek közül. Sorsára, jellemére azután legtöbbször végzetes lesz az, hogy kit választott barátjának, hogy mely társaságban találja meg lelkének örömeit.

Ezért alakult a mi ev. ifjúsági egyesületünk, hogy egyházunknak ifjait, leányait összegyűjtsük, a hitben erősítsük, félve, óva neveljük, szeretettel buzdítsuk őket a nemes munkára, ismereteiket gyarapítsuk s tiszta örömet, nemes szórakozást nyújtsunk neki.

Minden ev. szülőnek kötelessége, hogy iskolából kimaradt gyermekének egyesületünkben nevelő, féltő, szerető barátot adjon, amely megtartja őt istentélelemben, hazaszeretetben és sokat szenvedett egyházunkhoz való hűségben.

Ezért első szavunk a kérő szó evangélikus testvéreinkhez, hogy hallják meg a hívó szónkat és segítsenek bennünket célunk elérésében, hogy együtt lehessen városunknak evangélikus ifjúsága.

Ifjúságunk vallás erkölcsi nevelését ez évben is folytattuk a

már megkezdett alapokon. Az ifjúság által kezdeményezett péntek esti bibliaórákon kívül egyesületünk külön bibliaórákat tart a lányok és fiúk részére, melyeket egyesületünk tagjai szorgalmasan látogatnak. Örömmel tapasztaljuk, hogy ifjúságunk a vasárnapi istentiszteleteket buzgón látogatja. Az egyházközség énekkarának zömét ifjúsági egyesületünk szolgáltatja. Az oltár díszítését, az oltárterítő gondozását leányosztályunk tagjai végzik; ugyancsak egyesületünk látja el évről-évre friss zöld koszorúval a hősök emléktábláját templomunkban, áldó szeretettel gondolva azokra a nemes ev. ifjakra, kik az ő életüket áldozták a haza oltárán. Örömmel, egymással versengve teszik mindezt, hogy szolgálhassák egyházunkat, melynek hű, értékes, szerető gyermekei akarnak lenni.

A műkedvelő előadásokat felváltották a komoly irodalmi előadások, amelyeken az egyesület tagjai idézték fel egyházunknak, történelmünknek, irodalmunknak nagyjait, hogy példáikon tanuljunk, nemesedjünk. Így érkezünk el Győry Vilmos kedves, szerény, nyájas alakjához, akinek bölcsője itt ringott a convent épületében. Ifjúsági egyesületünk elhatározta, hogy Győry Vilmos szülőházát márványtáblával jelöli meg, hogy szeretetét és háláját ezáltal is kifejezze egyházunk nemeslelkű költő-papja, városunk nagy szülöttje iránt.

Elhatározott tervünk kivitelét mikor megkezdtük, szerény kezek között indultunk meg, de amikor kérésünkre Kapi Béla püspök úr és Rákosi Jenő Öméltóságától azt a választ kaptuk, hogy Győry Vilmos emlékünnepegyünkön az ünnepi beszéd elmondására készséggel vállalkoznak, szívünk örömmel és hálával telt el és elhatároztuk, hogy ünnepélyünket úgy rendezzük meg, hogy az Győry Vilmos emlékéhez és az ő tiszteletére megjelent vendégeinkhez méltó legyen.

Ünnepélyünket november 20-án tartottuk a városház disztermében, melyen az ünnepi beszédet Rákosi Jenő, a leleplezési beszédet Kapi Béla püspök úr mondta. Az emléktábla ott díszlik a convent-épület falán, hirdeti Győry Vilmos emlékét s ev. ifjúságunknak áldozatos, hálás szeretetét.

Győry Vilmos emléken kívül értékes előadásokon idéztük fel Kiss János, a magyar nagyasszonyok, Gárdonyi Géza, Jankó János és Gyóni Géza emlékét. A Keresztyén Ifjúsági Egyesületi konferencia tapasztalatairól s az ifjúsági egyesületek keletkezéséről és céljáról egyesületünk buzgó vezetői tartottak értékes előadást. Az irodalmi előadásokon kívül könyvismertető órákat tartunk, ahol

egyesületünk egy-egy tagja ismerteti a neki kiadott vallásos tárgyú könyvet.

Egyesületünk a magyar irodalomban iparkodik hű lenni azokhoz a hagyományokhoz, melyeket protestáns őseinktől örököltünk. A magyar nyelv művelését, irodalmunk ápolását s megkedveltetését egyik fő feladatunknak tekintjük egyesületünkben.

Az egyesület leányosztályának vezetése alatt megszerveztük a serdülő leányok csoportját. Tizenkét-tizenöt éves korig gyűjtöttük össze azokat a leányokat, akik az elemi iskola kötelezettsége alól felszabadulva, már csak a továbbképzőt látogatják. Ezek a fiatal leánykák az iskolai fegyelem alól kiszabadulva, sokszor teljesen magukra hagyva, nehezen találják meg a helyes utat vezetés nélkül. Kezüket meg kellett fogni, hogy el ne tévedjenek, megmaradjanak a Krisztusnál és egyházunknak hű polgáraivá nevedekjenek. Ezért minden vasárnap délután 3-tól 5-ig foglalkozunk velök. Kézimunkára tanítjuk, felolvasunk és bibliát magyarázunk nekik. A helyes irányítás szép eredménye mutatkozott meg a serdülők csoportjának karácsonyi előadásán. Kedvesen és megható gyermeki lélekkel adták elő „Az első karácsonyfa“ című két felvonásos karácsonyi jelenetet, melyet az ifjúsági egyesület egy tehetséges leánytagja írt és tanított be. Az előadás jövedelméből a serdülők könyvtárát kezdjük megalapozni.

Egyesületünk leánytagjai szorgalmas munkájukat támogatták a Belmisszió Egylet jótékony munkáját is. A karácsonyi felruházás alkalmával a leánykaruhákat az egyesület leánytagjai varrták meg. Értékes ajándékot kapott az egyesület a Mansz és Pansz kézimunka aktiójától, kötött dolgokban, fehérneműekben és anyagban mintegy P 240. —becsértékben. Ebből is hozzájárultunk a karácsonyi felruházáshoz s több jótéteményt is gyakoroltunk.

Decemberben a M. K. L. E. titkárnője, Victor Erzsébet győri tartózkodása alkalmából egyesületünket is meglátogatta, a leányokkal eszmecserét folytatott és bibliaórát tartott. A választmány eihatóározta, hogy a leányosztály belép a M. K. L. E. világszövetségbe, remélve, hogy az évenként tartott konferenciákon való részvétel által a lelki erősödés még jobban növekedik közöttünk. Ugyancsak meglátogatta ifjúsági egyesületünket Abaffy Gyula, a K. I. E. titkárja, aki értékes tanácsokkal és utasításokkal látta el ifjúsági egyesületünk vezetőségét.

1928. január hónapban vetődött fel a győri ifjúság és vezetősége gondolatában a cserkészcsapat alakításának az ügye. Nem

egy személynek a gondolata, hanem többeknek a szent óhaja volt az, hogy a Győri Evangélikus Ifjúsági Egyesület a fiú tagjai körében az evangéliumi munkát cserkész munkával kösse össze, amelynek alapja ugyancsak az evangélium. Sokan meglátták a cserkész nevelési eszközeiben a hatalmas erőt. A folyton valamit tenni vágyó fiút nem lehet kielégíteni azzal, hogy tilalom fákat állítunk neki. Azt kell neki megmondani, hogy mit tegyen, mert másképen azt teszi, ami neki a legkedvesebb: rombol, magánkívül levőt és önmagát. De a cserkészet sem jutna előre, habár nem csupán tilt, hanem irányít is, ha nem a fiú ambíciói szerint válogatná meg az eszközeit, melyekkel hatni akar rá. A fiúnak előre törő vágyai vannak, azért használja a cserkészet a nemes versenyt eszközül. A fiúnak kaland vágyai is vannak, senki el nem vitathatja, azért a cserkészet jellemfejlesztő munkákkal, szórakozásokkal kirándulásra, táborba viszi a fiút. Minden munkájában az emberebb embert tűzi ki célnak keresztyén szempontból és a magyar cserkészet a magyarabb magyart is ki akarja formálni a magyar fiúból, de ezt is Isten segítségébe vetett bizodalommal. Ezek alapján ifjúsági egyesületünk a legjobb eszközhöz nyult, amikor megalakította a cserkész csapatot.

A csapat tényleges munkáját már január hónapban megkezdte összejövetelek tartásával, melyeken a cserkész törvényt ismerték meg a fiúk. Közben a Magyar Cserkész Szövetség is elintézte a formai megalakulás megerősítését és f. évi március hó 21-én a csapatot 459. szám alatt és Győry Vilmos néven leigazolta. A nevet maga a cserkész csapat választotta egyik összejövetele alkalmával, amikor meg is emlékezett a nagy költő-papról. Az ő vallásos lelkülete, hazafias érzése példa lesz mindíg a győri cserkészek előtt.

A cserkész csapat parancsnokságát Ittész Mihály s. lelkész vállalta, s nagy szeretettel, hozzáértéssel neveli cserkészeinket. A csapat eddig csak csapat-gyűléseken végezte munkáját. Május közepén megkezdte az őrsi munkát. A 26 tagú csapat három órset fog alkotni. Egy-egy órben hét-nyolc fiú lesz. Mindegyik órs egy-egy kis családot alkot. A csapatot egyelőre iparos és gazdálkodó fiúk alkotják. A legközelebbi felvétel alkalmával az evangélikus elemi iskola tanulói között is megszervezzük a kis-cserkészetet.

A cserkész csapat felruházása s szükségletének beszerzése gondokat okoz az ifjúsági egyesületnek, amely maga is anyagi nehézségekkel küzd. Anyagi segítség csak özv. Győry Vilmosnétól

érkezett 100 pengő. Ez az áldott szívű, ősz nagy magyar asszony szeretettel, hálával gondol ifjuságunkra s imádkozó lelkével kéri Istentől ifjuságunknak boldogulását. Vajha mind többen követnék az ő példáját egyháztagjaink közül és segítenék egyesületünket nemes munkájában.

A nyáron kirándulásokat rendezünk, melyekről értékes tapasztalatokkal s kedves, felejthetetlen emlékekkel térünk haza. Múlt évben is több kirándulást tettünk a Cuha-völgyébe, Tatatóvárosba, Szombathelyre, Kőszegre, Sopronba, Ajkára, a Csinger-völgybe s a Bakonynak elragadó szépségű hegyére a Kabhegyre, ahol a veszprémi evangélikus leány-egyesület által rendezett irredenta ünnepélyen vettünk részt. Feledhetetlen emlékként él ez a nap az ott jelenlévő társaink lelkében.

Ez múlt évi működésünknek rövid, vázaltszerű összefoglalása. De ki tudná leírni azt a sok szép vágyat, tervet, amely lelkes ifjuságunk szívét eltölti. Azt csak az ismeri, aki az ifjuság között él, látja munkavágyát, ideális lelkesedését, amelyet vétek volna egyházunk s hazánk érdekében fel nem használni, elaludni hagyni.

Szép terveinkre sokszor hat bénítólag az anyagi szegénység és egy igazi otthon hiánya, amely további sikeres működésünknek erős gátolója. Azonban reméljük, hogy az a szeretet, amelyet az egyházközség vezetősége érez ifjuságunkkal szemben megta-
a módját annak, hogy munkánkat sikeresen folytathassuk, egyesületünknek s egyházunknak hitbuzgó, erkölcsös, értékes tagokat nevelhessünk. Erre kérjük Isten segedelmét.

I'só Pál.

Győry Vilmos emléke.

Ifjusági egyesületünk egy elfeledett evangélikus pap-költőnek emlékét fedezte fel a múlt esztendőben. A múlt nemes lelkei között ráakadt Győry Vilmos szerény, nyájas, vonzó alakjára, nemes lelkére, tiszta ideális életére. Maga elé állította példaként e nemes lelket, kinek bölcsője itt ringott a convent épületben, aki első játékait itt játszotta a templomudvarban.

Ifjuságunk elhatározta, hogy egyházunk e nemes lelkű gyermekének, irodalmunk egyik büszkeségének, városunk szülöttjének szülőházát emléktáblával jelöli meg. Az emléktábla leleplezése november hó 20-án történt, melyet ünnepi közgyűlés előzött meg a városháza dísztermében nagyszámú és előkelő közönség előtt. Az ünnepélyes gyűlést Velsz Aladár dr. egyesületi elnök nyitotta meg értékes beszéddel, melynek végén bejelentette a közéleti előkelőségtől jött távirati üdvözléseket, majd Rákosi Jenő tartotta meg ünnepi beszédét:

Rákosi Jenő beszéde.

E névsor hallatára, amelyet itten felolvastak, engem bizonyos aggodalom fog el. Úgy érzem magam, mint egy pogány ember a püspökök, apostolok társaságában, hogyan szólhatok én itt, amikor annyi Isten szolgája van jelen. Hogyan keljek én versenyre, szegény ujságíró. Az ujságíró hasonlatos a hattyúhoz, amely úszik a vizen, szárnyaival csapkodja és úgy siklik tovább, mint egy hatalmas gálya, kecsesen, szép vonalakban. Ellenben, ha kilép a partra, olyan lesz, mint a legesetlenebb állat. Így van az ujságíró, hogyha szólni, beszélni kell néki. Kiváltképen pedig olyan közönség előtt, amely el van kényeztetve püspökök által szónoklat tekintetében.

Nekem az a feladat jutott itt, hogy felszólítsam Önöket az Ifjuság nevében, amely bokrétája ennek az ünnepnek, felkérjem Önöket egy sétára a régi mult időkbe, ahol találkozni fogunk Győry Vilmostal, vagy ahol meglátogatjuk Győry Vilmost. Meglátjuk az ő szerény, kedves alakját. Messze elmegyünk, mert egy régi világ az,

amelyben őt megtaláljuk. El lehet oda jutni szárazon és vizen. Szárazon irtóztatós romokon, nagy pusztaságokon, szakadékokon keresztül, óriási emelkedéseken át, melyek feltornyosulnak akadályként előttünk, amelyeken át kell mennünk, mert az a világ, ahonnan mi erre a sétára indulunk, és az a világ, ahova mi ezen séta közben elme gyünk, két, egymástól nagyon különböző világ. A háború, a forradalmak, a fájdalmak és a nyomorúságok mind előttünk fekszenek, azokon nekünk keresztül kell mennünk, hogy eljussunk oda, ahol Győry Vilmosmal találkozni lehet. Vizen is lehet menni oda, hiszen ismeretes az Atlantis városának az a meséje, amely szerint ez a város egy virágzó város volt, amely a Gibraltár szoroson túl, az Óceán fenekére süllyedt le. Az a világ, amelyben Győry Vilmos alakját keressük, egy elsüllyedt világ. Ez a világ az idők tengerének a fenekén van és új irányok, új törekvések zajában hullámszik felette a tenger vize. Mi, csak mint buvárok érezkedhetünk le oda, hōgy meglássuk azt.

Abban a világban, amelyet én a saját szemeimmel láttam, amelyben Győry Vilmos élt és dolgozott, ma ismeretlenek vagyunk, azt a világot ma ismeretlennek kell mondani. Mert ma új világnézetek, új irányok uralják az embereket. Mindenki érzi, hogy küszöbére értünk egy olyan változásnak, amelynek végére emberi szem ma nem láthat el, és itt nemcsak irodalomról van szó, minden, ami ma van, ami ma érdekel, az mind más, mint volt az előtt a periódus előtt, amelyről beszélünk. Tekintsék meg a politikát, a zenét, a festészetet, a mindennapi divatot, az mind más ma és mind új. A szellem, amely inspirálta azt, ami ma történik, ez a szellem ellenkezője annak, ami uralkodó volt akkor, amikor ő, Győry Vilmos élt. Akkor az összesség gondolata uralkodott mindenben. Ma az összesség gondolata jelentéktelenné lett, ma az egyén gondolata uralkodik. Ma ellenkezőjét teszik annak, amit régen tettünk. Akkor is volt szerencsétlenség, akkor is volt fájdalom, akkor is érte csapás az országot, de a közgondolat mindig az volt, hogy a nemzet és az alkotmány az első. Ma is szerencsétlenségben, nyomorúságban vagyunk. De ma a jelszó az egyéni jog, az egyéni szabadság, az osztály-érdek és bár soha olyan nagy szerencsétlenség nem ért, mint ezúttal, a közgondolkodás ma ezt a nehezebb csapást könnyebben veszi, mint régen a kisebb csapást. Ez van a művészetekben is. Nézzük meg a költészetet. Az az összefoglaló gondolkodás, az az emelkedett lélek, amely Győry Vilmos idejében az egész költészetet áthatotta, az ma hiányzik. Az ma elvész az egyéni pana-

szok züllött formájában, ez a költészet ma mind az egyéni elkese-redettséggel foglalkozik. Az emberek általában úgy különböztetik meg, hogy ez a régi költészet a nemzeté volt, ez a mai pedig egyéni, emberi költészet. Ebből a világból átmenni abba a másik világba, egy nagy utazás és a léleknek egy küzdelmes elhatározása. Mert hogyha ma pl. a festészetet nézzük meg, vagy pedig a szobrászatot, avagy a zenét, mit látunk? Azt, hogy mindegyik a saját művészetének az eszközeit kevésnek találja és betör a másik művészetnek a birodalmába. Ha részt vesz valaki pl. egy zeneestélyen, ma azt kívánják, hogy megkülönböztesse az ember magától a zenétől a kiséretet, az égdörgést, lódobogást stb. Holott a régi zene éppen ebből az anyagi világból emel fel egy magasabb világba, ahol álmodozva, gyönyörködve hallhatja a műzsákat anélkül, hogy bármiféle kiséretet, lódobogást és lónyertést kellene hallgatnia. Hogyha egy szobrot nézünk meg manapság a legjobb, amit általában mondanak az emberek, hogy festői a szobor. Nem a plasztikus művészet dolgozik ott, hanem a festészet eszközeinek a munkáját látjuk azon is. Most leplezték le pl. a Kossuth szobrát. Vannak ugyan kifogások ellene, de azok nem művésziek, csak érzelmi kifogások, amelyek csak ma számítanak. A szobor elején egy embersor áll, közülök mindegyik nem is emberi alak, hanem oszlop, mert ők olyan emberek voltak, akiket magukat külön-külön megillet a szobor dicsősége. És ezek az emberek ott állanak azért, hogy a vállukon a magasba emeljének egy nagyságot, amit ők maguknál felsőbbrendűnek ismernek el és ez a nagyság Kossuth. És hátul mit látunk? Azt dicsérik ma igazán, mert ott már egy festői kompozíció van. A szobrász is erre büszke és a közönség is azt élvezzi, ez jellemzi a művészetek állását ma.

De talán el is kalandoztam. Térjünk vissza a mi ünnepeltünkre. Győry Vilmost én személyesen láttam, ismertem, emlékezetemben van az ő szép alakja. Nem kicsi dolog az, hogyha az ember egy tiszteletreméltó embernek a testi alakját is ismerte. Ő nem volt epikus hős alak, nem volt vitéz, akinek feszültek volna az izmai, nem volt dalia, szikrázó szemekkel, aki félelmetes benyomást tesz az emberre, ő inkább alacsony volt, mint magas. Szép fején, a selymesen vonuló szemöldök alatt két viruló bájos szempár mosolygott rád. Az egész alak rendkívül vonzó, kedves alak. S amilyen a külseje, olyan volt a lelke is. Hogyha őt nézzük, nem lehet a nagy csillagokhoz hasonlítani. De hát azért menjünk elvégre is a csillagok közé, keressük ott. Hol találjuk meg? Talán el kell menni

Hatalmas csillagok mellett, talán a tejútig kell tovább menni, hogy megtaláljuk őt. De az égnek az igazi hatalma és nagysága nem abból áll, hogy egyes nagy csillagok csodálatos ragyogással ragyognak rajta, hanem az egész csillag rendszer tábora az, ami csodálatossá teszi ezt a ragyogást, ami elragadóvá, imádságossá teszi az emberre nézve az éjszakát. És ő ott van a csillagtáborban, abban a csillagtáborban, amely a magyar föld fölé borul.

A költészete olyan, amilyen az alakja. Nem egetverő, nem tűzokádó hatalmas vulkán, hanem szerény, bűbájos, kedves csillag, amely ránk mosolyog, mint az ő bájos emberi arca mosolygott ránk annak idején. Én azt hiszem, talán az ő költészete nem is annyira pozitív, munkás, alkotó költészet, ő nem hatalmas költő, hanem inkább a lelke, az énje, az egész egyénisége, az volt a költő. Az ő becsvágya sohasem indul nagy alkotások felé. Neki nem volt a vágya sohasem az, hogy ő egy Toldy trilógiát írjon, ő dalolt csendesesen, kedvesen, mint lírikus és beírta azzal. Inkább passív, mint aktív költő volt. Ez a tulajdonsága magyarázza meg azt, hogy miért látszott ő egész nagyságában kifejlődve, amikor fordított. Mint fordító elsőrendű az egész világon. Olyan hű, olyan tökéletes és simulékony, hogy alig lehet az irodalomban hozzáfogható. Miért? Azért, mert őt ragadta az a szerző, akit átültetett a mi szép magyar nyelvünkre, az vitte őt. Egyszer, amikor a magyar királyt választottak, az volt a kívánságuk, hogy az legyen közülük a király, aki a legmasabbra tud közülük felrepülni. És felszállt a sas, a messze magasságba, de a szárnyai alatt, amikor fent a magasságban járt, a kis pacsirta pihent és a legmagasabb ponton a sas fölé repült a szárnyak alól. Ez a Győry Vilmos. Aki feljebb ment azoknál a költőknél, akik maguknak és nemzetüknek énekeltek csak, ő megragadta az ő értékeiket és mondanivalójukat és elmondta ezeket nekünk. Győry Vilmos a passív költészetenek nagy alakja. Egyénisége telve volt a költészet szeretetével. Ránézve a költészet rokon fogalom volt a vallással. Mert neki a hite volt és a jelszava lehetett volna, az Isten, a család és a költészet. Ez a három dolog egybefoglalja a Hazát. Nála szerényebb igazabb ember nem volt. Nála szózatossabb pap nem volt. Nála hűségesebb hitves nem volt és mind ez a három egybeolvadva kiadja azt, hogy nála igazabb ember, jobb hazafi, jobb magyar nem volt. Nem az ő dicsősége az, hogy az ifjuság rágondol, hanem ennek a mai gyűlésnek és ennek a Győri Ev. Ifjuságnak dicsősége. Az ő dicsőségét, Győry Vilmos dicsőségét érzi az irodalom. És most

beszédem végén, az ifjusághoz azt az intést intézem, hogy szép dolog az, hogy elzarándokoltak a régmúltba Győry Vilmosnak hamvaihoz, szép dolog az, hogy márványtáblát emeltek az ő emlékezetére. De ez nem elég. A tábla ott van, de hideg kő maradt az, hogyha a fiatalság örökre nem veszi be Győry Vilmost, ha az ő versei és az ő tanításai, az ő élete szerint nem él. Mert ő sok szépet irt, sok szépre tanította az embereket, de a legszebb költeménye az ő élete maga.

Kapí Béla püspök beszéde.

Az emléktábla-avató beszédet Kapi Béla püspök mondta el: Mielőtt beszédembe belefognék — mondotta —, egy lelki tartozást akarok kiegyenlíteni, mert önérzetes embereknek a meg nem érdemelt dicséretnek a hordozása nehéz teher. Hadd hullassam a virágszirmokat Rákosi Jenőre és hadd mondjam itt meg azt, hogyha Rákosi Jenő testén az ember testi szeme nem lát is papipalástot, a lelki szemeinkkel látunk, látjuk ő rajta az elhivatottság lelki palástját. Azon zengő szavak által, amelyekkel ő naponkint megtelíti az olvasóközönségnek a lelkét és szerte bocsátja az embereket, sok százezernyi gyülekezete van, amely az ő szavára figyel, őt hallgatja, ha eddig nem érezte, érezze meg, hogy sokszor úgy száll a lélek mélyéből az általa adott bátorításért és tanításért a hála ő feléje, mint ahogyan a gyermek ajkáról hull a hálának foró csókja az édesapának a kezére.

A lélekidézés ünnepe van ma. 42 esztendő sirt bolygatunk meg most, amelyben örökálmát alussza a lélek eszményeiért élt nemes lelkű ember. Mi vezette vajjon az ifjusági egyesületet abban az elhatározásában, hogy emléktáblával jelölje meg Győry Vilmos szülőházának falát? Nem gondolom azt, hogy csak a hála adóját akarta leróni iránta. Azt sem gondolom, hogy olcsó emberdicsőítés útjára lépett volna. Mélyebben fekszik az egész ünnepszépség értelme. Annak a kifejezése ez, hogy mi szellemi örök értékek birtokosává lettünk. Hogy mi eszményeket vettünk át a múlt időkből, s bizonyosságot akar tenni ez a mai nemzedék arról, hogy ő ebben a rokonságban él, és hogy ezeket az eszményeket a sajátjának érzi. És ezekről neki örökösödési okmánya van és olyannak tekinti ezt az örökösödési okmányt, amelyre kell, hogy ráüssön minden nemzedék a maga életének hiteles pecsétjét. Ez az ifjuság odahajol Győry Vilmos örökségére és ráhullatja az ő életének a pecsétjét. Azt hi-

szem, a közönség csak hálát érez az ifjusági egyesület iránt, hogy alkalmat ad arra, hogy az eszményeknek a megőrzéséről bizonytságot tehesünk a mai nemzedék előtt.

1838. évi január hó 7-én zendült meg az első gögicsélő szó egy kis bölcsőben és 1885. április 14-én szállt el ugyanazon ajakról az utolsó sóhajlás. Közbeesik 47 esztendő, 3 hónap és 7 nap, amelyet gazdaggá tesz a munka, a küzdelem, az elhivatottság hevülete, változatossá, különbözővé tesz az élet örömei, fájdalma, gyönyörűségei és kereszthordozása és különbözővé tesz a munkamező különbözősége és mégis én abban látom Győry Vilmos igazi gazdaságát, hogy mindig és mindenütt ugyanaz.

Mindig a megtisztult szívnek az embere, aki az életnek a megtisztult eszményeit éli. Az Isten akarata minden embert szőnyegszővővé tett. A munkához a tervet megadja az ő bölcs isteni akaratóban, ad szálakat, fonalakat is, amelyek néha sötétek, néha ragyogó csillogásuak, mint a hajnali verőfény, de abban biztosítja az élet egységességét, hogy minden fonalat, minden selyemszálat, amikor belesző az ember a maga életének szőnyegébe egy és ugyanazon szent fürdőben kell megfürdetni. Így tett Győry Vilmos. A fájdalomnak a sötét fonalaikat mindig beleáztatta az isteni szeretet örök fürdőjébe és úgy alkotta meg életének ékes életszövevényét, mert mindenütt ezen a szövevényen az Isten szeretet örök ragyogása fénylik. A bölcsője felett nem hatalmasan felcsapó tűzoszlop, egy fehér báránylegő, az édesanyjának a lelke lebegett felette. És hogyha mi meg akarjuk érteni Győry Vilmos egyéniségét, akkor ezt a tiszta báránylegőt kell meglátnunk, amint felette lebeg, amint ott a bölcsőben védi, s azután pedig megy előtte, mintegy isteni suhanás, hogy átvezesse sziklákon, szirteken, szakadékokon és megpróbáltatásokon úgy, hogy élete útján mindig ott legyen egy fehér fény, az Istennek örök szeretete.

A szív embere volt végig egész életén. Költészete nem más, mint a szívnek igazi megnyilatkozása. Panaszos sírás zendül fel az ajakán, amikor csalódik és tud mosolyogni, ahogyan az ártatlan gyermeklelkek tudnak csak mosolyogni, boldog gyermekhittel. Ez magyarázza azt, hogy a költészetben az egyéni érzések mellett a családi érzés a legfőbb vonás. A családi élet után sóhajtozik életútján, amíg meg nem találta, s amikor megtalálja, beletemeti a családi életnek ebbe a boldogságába a lelkét és örül, csendesen, boldog örömmel, sokszor néma ujjongással. Ez a fehér legő megsűrűsödik, amikor az anyja lelke elszáll mellőle, akkor az emléke

kiegészül egy áldott, hűséges lélekkel, a hitvesi lélekkel és a fehér felhő újra vezeti tovább, védi a zivatarban, rámosolyog az örömben. Így kialakul lelkében egy csodálatos idealizmus, amely nem ködbe néző, hanem realitásokkal, valóságokkal telt idealizmus, amely meglátja a szépet, nemeset, feltételezi az emberekben a jót, tud az emberekkel önzetlenül dolgozni, tud azért, mert minden érzését és életének minden szövevénye szálát az Isten szeretetében fürdette meg, azért mert az egész költészete a vallásosság alapjára van helyezve és ebből nyer táplálékot, erősséget és mély-séges tartalmat.

De nem látnánk mi meg költészetét igazán, hogyha nem gondolnánk arra, hogy nála a költészet elhivatás a szépnek, a jónak szolgálatában. Ő a költészetet hivatásnak tekintette, mert ráesett a tekintete egy édesanyára, aki panaszosan, könyesen állott előtte, a lelke mélyén nagy sebeket takargatva. Szegényesen, csak a lelkében gazdagon rátekinthetett közös anyánkra, a magyar nemzetre. És ő a tehetségét beleállította a nemzet kulturális életébe, mert azt érezte, hogy a magyar embernek mindazt, amit Isten adott neki, oda kell adni, oda kell áldoznia a nemzetének, mert az az érzete, hogy ez az odaáldozás, ez az odaadás a nemzet dicsőségének a nagyobbítását jelenti. Amikor Lisznyai Kálmánt elsiratja, talán önmagának is mondja biztatásul, hogy amidőn nem a tavasz ébresztett dalt az emberek ajakán, hanem a költők dala ébresztett tavaszt, dicsőség volt a nemzetet szellemi értékekkel gazdagítani. És így szól: Vajha a nemzet soha el ne felejtene, hogy bánatának egyetlen vigasztalója a költő szava és költészete volt. Ezért látja ő magasan emelkedettnek a költő hivatását. Emelni a nemzet műveltségét, nagyobbítani, tágítani a nemzet lelki látását. Ezért nála nemcsak nemes szórakozás, hanem nemzeti szolgálat a munkának a szolgálata. Ezért a lelkében rejlő adottságok mellett szolgálja különösen az ifjúság-, a gyermek-irodalmat, melynek annyi bájat és értéket tud adni és ezért lesz annyi kulturnemzet alkotásának az átplántálója, hogy ezzel is emelje a magyar nemzet lelkét.

Szép kiegészítője az ő költői egyéniségének a papi egyénisége. A pap ideálját valósította meg, papi egyéniségében. Ne vegyük rossz néven, ha a papnak hivatásáról szólok, ha azt mondom, hogy minden papnak a lelkében kell hordozni az elhivatottnak az érzését. Minden pap költő, aki beledörög a lelkiismeretekbe a szózatot, az emberi kötelességet. Minden papnak prófétának kell lenni, aki a lelkek százait viszi az Istennek hatalmas oltá-

rához, ahol nem pergő és elhaló szavakkal, hanem étellel és cselekedettel imádják az Istent. Ő az volt, az igazi pap, aki a próféta-ság szent hevületével prédikált és tanított. Nemcsak a szavai, hanem az élete által. Étellel prédikálni, ez nehéz küldetéshez tartozik. Ő pedig az volt, aki egyéniségével mutatta, hogy ő pap, aki bizonyította, hogy ő pap és hogy őrá az Isten lelkeket bízott.

Ugyanilyen volt az ő egyénisége. Az Isten lelkétől áthatott egyéniség. Vének volna, ha sokat hozzátennék ahhoz, amit Rákosi Jenő elmondott őróla Hogy az ő egyéniségében hogyan egyesült a szerénység, a szeretet, a szolgálatkészség, a jóság, egy nagy csodálatos összhangban. Mint író, lelkiismeretes. Mint jóbarát, önzetlen, szerény és mindig szolgálatkész kellett, hogy legyen. Mint papp, nemes igehirdető és jó pásztor, mint férj, mint édesapa — mit mondjak róla? — igazi tiszta szívű, egész ember. Hallottak Önök a költeményei közül párat és én mégis nem a költeményeihez nyúlok most, amikor őt jellemezni akarom, hanem egy másik írásához. Marienbadban, ahol a szívét orvosolja, el-elsuhan mellette már a halál, a lelke olyan már, mint az őszi világ, amelyben nem nyílnak többé pompázó virágok. És amikor megérzi a halál közeledtét, nem költeményt ír, az egyik kisleányának ír levelet. A sír partjához vándorló költő, akinek utolsó időben is van kedve, hogy kisleányának kezébe adjon egy kedves kis levelet. Megírja ebben a levélben, hogy mit csinál ő ott. Hogyha elolvassuk ezt a levelet, valami szent csodálat tölti el a lelkünket. Én úgy érzem, hogy sok-sok versnél, sok magyarázatnál és méltatásnál többet mond ez a kis levél, amelyet egy, a földtől búcsúzkodó lélek vetett papírra, hogy verőfényt hullasson általa a gyermekei, a hitvese, a családja asztalára. Vajjon miben van György Vilmos jelentősége? Költészetének a tisztaságában, azokban az örökké való eszményekben, amelyeket minden, Istent ismerő ember szentnek ismer el és drága, mérhetetlen örökségként megbecsül. Jöhetnek utána nagyobbak, akiknek a fénye elhomályosítja az ő fényét, akiknek az alkotásai magasabb értékeket mutatnak. Amíg a magyar irodalomnak szent oltára van, amelyen örök tüzek lobognak, addig ennek az oltárnak mindig lesz egy kis helye, ahonnan György Vilmos tiszta költészete oltári gyertyaként világít. És még egy értéke van, az esztétikai érték mellett az etikai értéke, életének az összhangjában.

Ez volt ő mindig és mindenütt ugyanaz, a szívnek az embere. Egy kortársa följegyezte, hogy amikor elment Budapestre, Orosz házáról, egy ember, fekete göndör hajára, mosolygó kékszemű

arcára tekintve, megkérdezte tőle, hogy rövid, avagy hosszú időre szerződött-e, mert színésznek gondolta. Ő elmosolyodott és azt mondta: örök időkre szerződtem. Ez volt Ő. Örök időkre le-szerződött ember, aki szerződést kötött Istennel, akitől kapott drága isteni ajándékokat és szerződést kötött a nemzetével, akinek hűséges költője volt. Örökre szerződött a családjával, örökre az-zal, aki végig kísérte életének útján és azokkal, akik örökölték a lelkét és élővé teszik az emlékét. Azután megpihent lelkét odafönt az édesanyja fogadta és azután még melegebb lett számára az örökkévalóság, gyermekei mentek utána és a kezükben úgy vitték az életüket, mint amelyekben visszasugározódott édesapjuk nagy lelkének a melegsége is. Itt a költő özvegye figyelni emlékét. Már-ványtábla beszéljen a nevéről, a szív embere megérdemli, hogy a márványkő forróvá legyen és prédikálja az igaz ember áldott em-lékezetét.

Győri Evang. Diákszövetség.

Középiskolás fiu van Győrött 142, leány 115. Ezek nevelését a hittan-
oktató lelkeszek látták el heti 40 hittanórában s a Diákszövetség
munkájában.

Akik ma az életet komolyan figyelik és az élet jelenségeinek figyelése közben igyekeznek a dolgok mélyére látni, észrevehetik, hogy a szellemi élet terén állandó harc folyik; világnézetek állanak egymással szemben, életfelfogások igyekeznek egymás rovására érvényesülni s a maguk eszközeivel és módszereivel küzdenek azért, hogy a különböző társadalmi rétegek, népek, nemzetek életében urrá legyenek. Láthatatlanul folyik ez a harc, de nekünk mégis meg kell látnunk és fel kell ismernünk, hogy létezik, nem különben azt is, hogy tőlünk nem idegen, hanem egész külső és belső, anyagi és szellemi életünket nagyon közlelről érinti. Ha ezt meglátjuk és felismerjük, rá kell eszmélnünk arra is, hogy nem lehetünk vele szemben közömbösek, hanem komolyan kell vennünk s annak sikeres megharcolására fel kell készülnünk. Akik élethivatásukat, Isten által kiszabott munkájukat elsősorban a szellemi élet területén akarják betölteni és elvégezni, a szellemi élet terén — néha talán alig észlelhető, néha nagyon is nagy vehemenciával folyó — szakadatlan harc elöl nem térhetnek ki, de tétlenek sem lehetnek, mert akkor elsodorja őket ez a harc, hanem részt kell venni ebben a harcban s diadaluk és ezáltal életboldogságuk, vagy kudarcuk és ezáltal élettragédiájuk attól függ, hogy hogyan tudják ott megállni a helyüket; mik azok a szellemi fegyverek, amelyekkel küzdenek; mik azok az erők, életértékek, amelyekkel bírnak; kipróbálta, megédzette-e őket az élet, rajtuk csillog-e az elbukást, a kudarcot, a halált nem ismerő evangéliumnak drága verete, vagy nem? Ez azokat érinti leginkább, akik még készülöben vannak a szellemi élet terén folyó szakadatlan harcra, a szellemi munkavégzés és hivatásbetöltés lehetőségei felé törtető ifjuságot, tehát a mi evangélikus diákságunkat is.

A szellemi élet terén folyó küzdelemben, hol világnézetek, élettelfogások állanak egymással szemben és igyekeznek diadalra jutni, egyetlen világnézet van csupán, mely a leghatalmasabb élet-erőknek és életértékeknek a birtokában teljes határozottsággal magánviseli a kipróbáltságnak a bélyegét, amely az örökkévalóság fényében csillogtatja meg az evangéliumnak drága veretét és ez a világnézet nem más, mint az, amit az evang. anyaszentegyházunk hirdet és kínál minden maradék nélkül a gyermekeinek. Ezt kell tehát megragadni és magáévá tenni a mi ifjúságunknak, hogy megállhassa helyét az élet nagy küzdőterén. Nem úgy, hogy elméletileg egyszerűen megismeri, s talán az iskolai nevelés kényszere alatt — magasabb osztályokba jutva — a hittani órákon el-sajátítja, mihelyt azonban a külső kényszer hatása megszűnik, mint a ruhát, leveti magáról, hanem úgy, hogy fokozatosan beleéli, beleneveli magát abba, annak drága erőit felszívja magába, a vérévé, az életévé válik, a lelkiségének, szellemiségének nélkülözhetetlen élettartalmává lesz az a világnézet úgy, hogy lényétől nem tudja többé elidegeníteni, mert ha ezt tenné, üressé, tartalom nélkülivé lenne az élete; életének célját és értékét, magát ezt az Isten által adott életet veszítené el.

Erre az evangéliumi világnézetet életté tevő, önnevelő munkára akar segédkezést nyújtani ifjúságunknak a Győri Ev. Diákszövetség. Azt akarja, hogy minden evangélikus diák elinduljon azon az úton, amelyen haladva nap-nap után mindjobban megtelik a lélek ennek a világnézetnek értékeivel és erőivel, amelyen haladva öntudatos evangélikus jellemmé forrva ki magát, közelebb juthat Ahhoz, Aki tökéletes mértékben birta és belevitte az életbe ezt a világnézetet, Aki maga volt ennek a világnézetnek a megtestesülése: a Jézus Krisztushoz. Jézus Krisztushoz akar közelebb vezetni minden evangélikus diákot a Diákszövetségünk. Már pedig nincs semmire oly nagy szüksége a mi korunknak, mint arra, hogy gyermekei Jézushoz jussanak közelebb, mert akkor az igaz, boldog élethez, az Istenben való élethez jutnak közelebb. Ha erre gondolunk, meg kell látnunk és éreznünk azt, hogy Szövetségünknek van létjogosultsága ifjúságunk életében. Tehát ha ez a Szövetség nem lenne, akkor is meg kellene teremteni, mert szükség van rá. Amikor a létjogosultságát és a szükségességét hangsúlyozzuk, ezzel a jelentőségére és fontosságára is rámutattunk. Nekünk nem lehet közömbös az, hogy városunkban szétszórta levő ifjúságunk az istentiszteleteken és hittanórákon kívül talál-e lehetősége-

ket arra, hogy az ev.-i világnézettel bíró öntudatos ker. jellemekké fejlődjön, vagy nem, hogy talál-e alkalmakat arra, hogy hitélete, lelkiélete építése céljából időnként összejöve a diákélet nagy, sorsdöntő kérdéseivel foglalkozzék, vagy sem, hogy úgy kerüljenek ki ifjaink az iskola padjaiból, hogy a diákság lelkiéletének a kérdései előttük ismereteseek és már megoldottak, vagy talán még teljesen ismeretlenek és előttük teljesen megoldatlanok. Hogy ezeket a gondolatokat megemlítem, ezzel a figyelmet még hathatósabbán fel akarom hívni Szövetségünk életére és munkájára. De ezekkel a gondolatokkal kérni is akarom a szülőket arra, hogy ne tekintsék Szövetségünket csak egy egyesületnek, melybe a középiskolás diák, épen mert diák, tartozik belépni, hanem otthon a szülői körben emlékeztessék gyermekeiket arra, hogy elsősorban önmaguk, de egyházuk és hazájuk iránt is tartozó kötelessége minden ev. diáknak az, hogy Szövetségünket támogassa, életében benne éljen és ott munkálkodjék.

Szövetségünk munkássága az említett gondolatok alapján nem annyira kifelé irányuló, mint inkább a tagok belső lelki életét ápoló munka akar lenni. Amikor a tanév elején Szövetségünk újra megalakult és tisztikarát megválasztotta, kitűzött céljának azt tekintette, hogy havonként tartandó gyűlések alkalmával ének-számokkal, szavalatokkal és felolvasásokkal, esetleg zeneszámok előadásával ifjuságunk lelkiéletének a fejlődését előmozdítsa, komoly elgondolkodásra, önképzésre serkentse. Ezeket a gyűléseinket rendszerint vasárnap délelőtt az ifjusági istentisztelet után tartottuk, mindig egyházi közénekkel kezdtük és utána imádkoztunk és közénekkel fejeztük be. Mint a múlt tanévben, úgy most is két alkalommal tartottunk nyilvános ünnepélyt: ősszel, nov. 13-án a reformáció emlékére rendeztünk Luther-ünnepélyt, melynek műsora a következő volt: Megnyitó. Szavalat. Zeneszám. Ünnepi előadás „Luther Márton 1527-ben“ címen, melyet Fuchs Rezső felsőker. isk. tanár úr tartott: Zeneszám. Szavalat. Ének, melyet a Diákszövetség énekkara adott elő. Szépen sikerült Luther-ünnepélyünk offertórium 46.90 pengő volt. Tavasszal, március 15-én hazafias ünnepélyt rendeztünk, melynek műsorán szerepelt: Ének-szám. Megnyitó. Szavalat. Zeneszám. Ünnepi beszéd. Melodráma. Ének-szám. Szavalat. Irredenta színmű és a Híszkegy. Március 15-i hazafias ünnepélyünk jövödelme 52 pengő volt. Ünnepélyeinken befolyt offertóriumot tagdíjakkal együtt hasznos célokra fordítottuk, legelső sorban is könyvtárunk gyarapítására és évvégi

pályamunkák megjutalmazására, azonkívül karácsonyra 14.60 P értékben jutalomkönyveket osztott ki Szövetségünk a szegényebb tanulók között. Ezt a tanévet megelőző év végén a kitűzött tételekre 18 munka érkezett be, melyeket 80 pengő készpénzzel és tizenkét könyvvel jutalmaztunk. E helyen is hálás köszönetet mondok Diákszövetségünk azon jóakaróinak, akik nemes adományaikkal lehetővé tették, hogy szorgalmas tanulóink törekvését honoráljuk és pedig első sorban is egyházközségünknek 24 pengős adományáért, azután nagytiszteletű Pálmai Lajos tb. esperes urnak, ki egy diszes kötésű Új-szövetséget bocsátott rendelkezésünkre, nagys. Lóránt Gyula, nagys. Bándy Ferenc, ntü. Schrödl Mátyás levéli lelkész, ntü. Hoffmann Ernő pusztavámi lelkész urnak és még a Diákszövetség két barátjának, azért, hogy 10—10, ill. 5 pengőt juttattak kezeinkhez azzal, hogy azokat pályamunkák jutalmazására fordítsuk. Mint a múltban, az idén is kijelöltünk pályatételeket és pedig: 1. Irodalomtörténeti: Az édesanya képe a magyar irodalomban. 2. Bibliai elmélkedés: Az imádság jelentősége az életben (János ev. 17.). 3. Bibliai elmélkedés: A talentumokról szóló példázat tanítása Máté 25. 14—30.). 4. Rajz: Egy üres kereszt. (diszes kiállításban, esetleg egy hozzá való szentirási verssel. (Az 1. és 2. tétel csak a felső, a 3. csak az alsó, a 4. pedig az összes középiskolás tanulóknak szolt). A kitűzött tételekre a múlt esztendeihez képest szép számmal érkeztek be pályamunkák: az 1-re 3, a 2-ra 7, a 3-ra 4, a 4-re 10, összesen 24 munka. A tételek elbírálása után e munkákról szóló jelentés és a pályadíjak kiosztása a június hónapban tartandó díszgyűlésen ifjuságunk és az érdeklődő hivek jelenlétében történik meg.

Diákszövetségünk belső életének megerősítése érdekében elsőrendű feladatnak tartottuk könyvtárunk gyarapítását. Olyan könyveket szereztünk be, melyek diákságunknak hasznos vallás-erkölcsi ismereteket nyújtanak. Ebben a tanévben 31 újabb könyvet, ill. füzetet vettünk 60.78 pengő értékben. A könyvtárórákat hetenként szombat délután tartottuk, melyeknek forgalma szép eredményt mutat fel. Ugyancsak rendszeresen tartottuk a bibliórákat is külön a fiúk és külön a leányok részére szombat délutánként a két hitoktató-lelkész vezetésével. Mint minden évben, most is két alkalommal járultunk az Ur szent asztalához: Advent első vasárnapján és Aldozócsütörtök ünnepén. Mindkét alkalommal a megelőző napon bűnbánati áhítatosságot tartottunk az ifjuság részére. A tavaszi urvacsorázást megelőző napon

püspök ur Öméltósága közbenjárására a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur szünetet engedélyezett. Ezt a napot felhasználtuk arra, hogy itt Győrben megrendeztük az első ev. középiskolás diákkonferenciát a MEKDs. támogatásával, melynek előadóul sikerült megnyernünk Karácsony Sándor tanárt, Az Erő c. ifjúsági lap szerkesztőjét, Vidovszky Kálmán lelkészt, a Luther-otthon igazgatóját, Schulek Tibor s. lelkészt és Lapu Irén orvostanhallgatót. Diákságunk három csoportra oszolva hallgatta végig az előadásokat, melyeknek végeztével a templomban deprekációt tartottunk a másnapi urvacsorához való előkészület céljából. Másnap délelőtt urvacsorához járultunk, délután pedig a konfirmálkozó ifjúsággal együtt kiránduláson vettünk részt, melyen kellemes szórakozás után Turóczy nagytiszteletű urnak a bétheli szeretetintézetekről tartott tanulságos előadásán épültünk. A diákkonferencia kiadásainak fedezésére szükséges összeget egyházközségünk elnöksége volt szives folyósítani, amiért itt is hálaköszönetet mondok. Az első alkalommal tartott konferencia ifjúságunk életében nagy érdeklődést váltott ki s nagy tetszésnyilvánítás mellett folyt le. Meggyőződésem az, hogy ez az érdeklődés, nemcsak azért volt nagy, mert ez a konferencia első volt itt nálunk, tehát diákságunk előtt ujság jellegével bírt, hanem azért, mert lehetőségeket és alkalmakat nyújtott ifjúságunknak lelki értékek elfogadására és megtartására. Vajha ennek áldásos hatása érezhető és látható lenne abban, hogy ifjúságunk igazán öntudatosan törekszik az evang. keresztyén élet élésére.

Amikor Diákszövetségünk életéről képet festek, nem mehetek el szó nélkül egy szomorú esemény mellett, mely mindnyájunknak szívét mély fájdalommal és bánattal töltötte el. Diákszövetségünknek egy buzgó tagja: Bors György felsőker. isk. tanuló 1928. ápr. 12-én Isten hívására eltávozott tőlünk a minden halandók útján. Benne Szövetségünknek hűséges munkását vesztettük el, ki Istentől adott képességeit jó igyekezettel és szorgalommal gyümölcsoztette körünkben; érdeklődésével, buzgalmával, lelkiismeretes hűségével, nagy komolyságával példát mutatott társai előtt arra, hogy mi az az út, amelyen járnia kell a diáknak, hogy közelebb jusson a Krisztushoz. Ő nagy akarásai után már a Krisztus közvetlen közelében van s a megdicsőült lelkekkel zengi Isten trónja mellett a Krisztus örök dicsőségét; itt bánatot, fájdalmat hagyott az öt szeretőknek a szívében, reménységeknél összeomlását, tervezetéseknél megsemmisülését azok előtt, akik életét

fejlődni látták. Isten Igéje legyen a vigasztalás és megnyugvás az őt siratók számára: Ő már megérkezett oda, hova mindnyájan megyünk; Istennél van! Köztünk legyen áldott emlékezete!

Mindnyájunk sorsa Isten kezében van. Reá bizzuk Szövetségünk életét is. Szálljon Hozzá hála, hogy eddig megtartotta, fejlődni engedte; de szálljon Hozzá alázatos könyörgés is: óvja, tartsa meg, virágoztassa fel Diákszövetségünket egyházunk, hazánk boldogulására, s az Ő nagy nevének dicsőségére!

Lukács István
Előadó-lelkész.

Gyámintézet.

A gyámintézeti munka szóló bizonyossága annak, hogy Isten Jósága, szeretete egy-egy kis harmatcseppből és kicsike napsugárból milyen csodálatos dolgokat tud teremteni. Aki látta már, hogyan lehet fillérekből templomot építeni, iskolát emelni, árvákat felnevelni, az ne feledje el, hogy ez is csak egy csodából történhetett a világon: a szeretetből. A gyámintézet is tesz ilyen csodákat. Összegyűjti a filléreket, aztán szétosztja a Pengőket és íme itt emelkedik egy keresztes imaház, ott egy derűs iskola, amott meg hangossá válik egy kedves árvaház . . . igen a csodafillérek, melyeket a szeretet gyűjt össze és sokasít meg. Egyházközségünk gyámintézete ebben a szent munkában már 66 esztendeje vesz részt. Ez évben összegyűjtött 638 P 07 fill. Ebből kiadott egyházmegyei gyámintézetnek 297 P 22 f, — a konfirmáltak alapjára 30 P, — a Szeretetháznak 150 P, — a nádorvárosi templomra 50 P, — Ötvenyének 30 P, — Bácsának 30 P, — szórványgondozásra 25 P 93 f. Hadd szálljon azok felé, akiknek részük volt ebben a szeretetmunkában — sok ismeretlen hitsorsosunk jó kívánása: „áldja meg az Isten, mikor nem is látja, mikor nem is várja!”

Zárszámadás és költségelőirányzat.

Az egyházközség háztartásának lerovási zárlati eredménye szerint, melyben az átfutó kezelés is benne foglaltatik

a bevétel	91.558.54 P
a kiadás	91.102.77 P
pénztár maradvány	455.77 P

A szükségletek és fedezetek összeállítása szerint az 1927. év végén megjelentkező zárószámadásokban foglalt

szükséglet	68.075.01 P
fedezet	78.413.90 P
zárósz. fedezeti többlet	10.338.89 P

Az alapok zárlata szerint

készpénz	19.202.24 P
Értékpapir és vinc. betét	5.861.80 P
nyomtatványokban	166.60 P
összesen	25.230.64 P

Alapítványok zárlata szerint

készpénz	6.54 P
Értékpapir és vinc. betét	4.018.05 P
összesen	4.024.59 P

A zárlat szerinti készp. forgalom

Szeretetháznál bevétel	19.551.85 P
kiadás	19.388.05 P

Pénzt. maradvány	163.80 P
Értékpapir és vinc. betét	2.383.04 P
összesen	2.546.84 P

Felszerelések értéke	3.185.26 P
Összes vagyonság	5.732.10 P

Az egyházközség háztartásának, az alapoknak, alapítványoknak és a szeretetháznak 1927. évi vagyommérlegeit a következőkben terjesztem elő:

	Egyenként		Összesen	
	Pengő	f	Pengő	f
I. Az egyházközség háztartásának vagyona.				
A) Ingatlanok.				
I. Épületek és belsőségek:				
1. Győrött	487660	—		
2. Rábacsécsényben	88114	—		
a) fudi pusztán				
b) faluban	1115	70	576889	70
II. Földbirtokok:				
1. A győri földek	14194	—		
2. A fudipusztai földbirtok	353994	91	368188	91
Összes ingatlan			945078	61
B) Ingóságok.				
1. Felszerelések	36507	92		
2. Készpénzmaradvány	455	77		
3. Hátralékos követelések	4066	12	41029	81
Háztartás összes vagyona			986108	42
II. Az alapok és egyházközség tőkéjének vagyona.				
1. Készpénz	19202	24		
2. Jelzálogkölcsonök	4380	40		
3. Értékpapírok	1111	50		
4. Vinc. takarékpénztári betétek	369	90		
5. Nyomtatványok értéke	166	60	25230	64
I—II. Háztartás és alapok összes vagyona			1011339	06
Külön kezelésben van:				
III. Az alapítványi vagyon	4024	59		
IV. A szeretetház vagyona	5732	09		
III. és IV. összesen			9756	68
I., II., III. és IV. vagyon összesen			1021095	74

A győri ág. hitv. ev. egyházmegye 1927. évi közgyűlési jegyzőkönyvének 30. b) mérlegbe nem Győr, 1927. évi

Horváth Miklós s. k., pénztáros. A győri ág. hitv. ev. egyház- A vagyonmérleg adatai a feltár és főkönyv adataival Győr, 1928. évi

Szabó István s. k., **Rác Jenő** s. k., **Tóth Ernő** s. k., **Péchy Kálmán** s. k., **Miklós Mihály** s. k., II. felügyelő,

A vagyonmérleget a pénzügyi és gazd. bizottság 1928. évi március hó 1-én **Jausz Lajos** s. k. p. ü. bizottsági elnök. **Kovács Dénes** s. k. Az 1928. évi március hó 11-én tartott egyházközségi közgyűlés tárgyalta és

Kuszák István s. k., egyh. közs. jegyző, **Pálmai Liesche Károly** s. k., **Schmidt Aladár** s. k., **Ernst**

mérleg.

Teher.

	Egyenként		Összesen	
	Pengő	f	Pengő	f
1. Káldy Mihály épít. hátr. költségkövetelés	485	—	485	—
Tiszta vagyon, mint egyenleg:				
1. Ingatlan-vagyon	945078	61		
2. Felszerelések	36507	92		
3. Hátralékos követelések	4036	89	985623	42
Összesen			986108	42

pontja alapján az alapok, alapítványok és szeretetház vagyona a vagyonvételetett be.

december 31-én.

község pénztára.

összehasonlítottak és számszerűleg helyesnek találtak.

február 23-án.

Rogáts Ferenc s. k., ellenőr.

Bándy Ferenc s. k., **Gritsch János** s. k. számvizsgálók.

Schmikl Lajos s. k., számvizsg. biz. elnök.

tartott ülésén tárgyalta, jóváhagyta és a közgyűlésnek elfogadásra ajánlja.

Spáth Gyula s. k. **Dr. Petőcz Károly** s. k., tb. ügyész.

jegyzőkönyvének 2. pontjában hozott határozatával elfogadta és jóváhagyta.

Lajos s. k., egyh. elnök, **Miklós Mihály** s. k., II. felügyelő,

János s. k., **Vitéz Szabó Lajos** s. k. hitelesítők.

A vagyommérlegekben az egyházközség vagyonsága az 1926. évben megejtett ingó és ingatlan vagyoneleltárak s új értékeléseinek eredményei szerint, illetve a változások figyelembe vételével van beállítva.

Az alapok, alapítványok, szeretetház vagyommérlegeiben az értékpapírok névértéke szerint átszámított pengőértékben, az ingóságok értékei az 1926. évben felfektetett új leltár és a változások figyelembevételével vannak beállítva.

Az egyházközség jelen pénzügyi helyzete tehát biztos alapon áll. Az egész év folyamán kielégítést nyertek mindazok az igények, melyek az egyház közigazgatása, az iskolák fenntartása és egyéb adminisztrációs és szociális téren felmerültek. Bár az egyes rovatokon a szükségletek az előirányzott hitelkereteket kisebb-nagyobb mértékben meghaladták, a bevételek kedvező alakulása folytán végeredményben a zárószámadás az 1927. év végével 10.338.89 P fedezeti többletet tüntet fel, melyhez a korábbi évek fedezeti többleteit hozzávéve, 18.300 pengő az a fedezeti többlet, melyet az egyházközség közgyűlése a közel jövőben megvalósítandó feladatokra felhasználható hitelképen kijelölhetett. Ezek a magasabb célok, melyeknek megvalósítása elől az egyházközség tovább el nem zárkozhatik, az új iskola építése, vagy átépítése, továbbá a gyárvárosi és nádorvárosi imaház vagy kulturház építése, mely a hitélet mélyítése szempontjából sürgős és halaszthatatlan kérdés, s a mielőbbi megvalósítás szüksége fennforog. Ebből a többletből 11.000 pengőt egyházfejlesztési, esetleg iskolaépítési célokra le is kötött az egyházközség, 7300 pengőt pedig az 1928. évben előálló, előre nem látott olyan kiadások fedezésére rendelt fordítani, melyre az 1928. évi költségelőirányzat fedezetet nem tartalmaz. Utasította a pénztárt, hogy a 11.000 pengőt az alapok közt előbb jelzett célokra nyitandó számla javára a háztartás rendkívüli kiadások terhére végleg számolja és a felhasználásig ott kezelje.

Az a l a p o k é s a l a p í t v á n y o k kezelésében az 1927. év folyamán se történt változás, vagyonemelkedésről sajnos nem számolhatunk be, mert ezen kezelési ágazatok vagyonsága értékpapírokban, nagyobb részben állampapírokban van elhelyezve, melyek ma számba sem vehető értékben kezeltetnek s csak a reménybeli valorizáció szempontjából tartatnak nyilván és számolunk be róluk évről-évre. Bizonyos kis emelkedésről adhatunk számot a részvényeknél, de tulajdonképpen ezeknél is inkább rendezésről, mint vagyonemelkedésről van szó.

A szeretetház zárószámadása hű képét adja annak a lelkes szeretetnek, mely áthatja Pálmai Lajos esperes urat és a vezető nővéreket, akik a szép intézményt irányítják, vezetik, akik nemes lélekkel dolgoznak, szerény, szűk keretek között ezen emberbaráti intézmény fennmaradásáért és tovább fejlesztéséért, nemcsak egyházközségünk, de egyházunk jövőjéért.

Sajnos, itt sem számolhatunk be vagy nemelkedésről, mert ez az intézmény tulajdonképpen önmagát tartja fenn az internátus 16 növendékének ellátási díjaiból, az egyházközség 1440 P hozzájárulásából s egyéb kisebb adományokból akkor, amikor a diakonissza-intézmény is a szeretetház keretében működik, fejlődik és teljesíti nemes önfeláldozó hivatását.

Az egyházközség vezetősége óhaját, de egyben reményét is kifejezi ez alkalommal, hogy a jövőben az áldozatkész támogatás, mely lehetővé teszi ennek a nemes célú intézménynek fenntartását nagyobb mértékű lesz, mint az 1927. évben volt.

Az 1928. évi költségelőirányzat szerint a

szükséglet	80.798 P
fedezet	57.149 P
fedezeti hiány	<u>23.649 P</u>

Az évről-évre mindenkor összeállított költségvetések szám-
sorai, számcsoportjai, nemcsak egyszerű felsorolását képezik a
szükségleteknek és erre szolgáló fedezeteknek, hanem hű képét
nyújtják az egyházközség gazdálkodásának egyrészről, másrészt
pedig kifejezői az egyházközség belső életének, tükrö a foko-
zatos fejlődésnek, megnyilatkozik bennük az egyházközség élni-
akarása, lüktet benne az Isten országának építésére irányuló ne-
mes törekvés.

Kifejezésre jut ezekben a költségvetésekben a vezetőség gon-
dos előrelátása, az egyházközség tagjainak áldozatkészsége, meg-
értő hozzájárulása, mellyel az egyházi élet terén is egy szebb jövő
fundamentumát fokozatosan rakja le s lassan, de biztosan építi
azokat a pilléreket, melyeken ősi egyházunk és egyházközségünk
jövő léte nyugodni fog.

Az 1928. évi költségelőirányzatunk cím és rovatai a személyi
és dologi szükségletek tekintetében úgy az egyházi közigazgatás,
mint az iskolai rovatokon a magasabb célok megvalósítására nyúj-
tanak hitelkereteket, melyeken belül az egyházközség gazdálkodá-
sát vezetni kell. Ez vonatkozik részben az évről-évre megjelentkező

adminisztrációs szükségletekre, melyeken belül azonban az 1927. évi eredményekkel szemben emelkedő tendenciát találunk, mely emelkedést lelkészeink nyugdíjba vonulása folytán előálló változások indokolnak meg és pedig úgy a személyi szükségletek, mint a lakások átalakításával, renoválásával indokolt, dologi szükségletek és beruházások tekintetében.

Uj tételek a személyi kiadások között az egyházközigazgatás rovatán a stólaváltság összegek, melyek híványszerű szükségletek.

Nagyobb terhelést jelent még a lelkészek, hitoktatók és kántor nyugdíj-járuelka, melyet azonban az egyetemes egyház rendelkezései és a nyugdíj-szabályzat §-ai szerint minden magyarhoni evang. egyházközségnek viselni kell, tekintettel és következményeképp azoknak a szomorú időknek, melyben sajnos, majdnem minden olyan intézmény, melynek vagyonsága, tőkéje készpénzben vagy értékpapirokban volt elhelyezve, megsemmisült, melyeknek életretámasztása nehéz feladat elé állította az illető intézmények vezetősegeit. Ilyen a lelkészek nyugdíjintézete is, melyet ez évtől kezdve az egyházközségek és nyugdíjra jogosult tagok kezdenek súlyos hozzájárulásokkal úgyszólván újból megalapozni.

Az egyházi közig. dologi szükségleteinél az épület fenntartás rovatán mutat némi emelkedést, mert az idén úgy a konvent, mint a bérházak több javítást igényeltek és a közszolgáltatások mutatnak nagyobb emelkedést az 1927. évi eredményekkel szemben, mely azonban a házbérek emelkedésével függ össze. Lényegesen, 760 pengővel emeltetett ezek közt a rovatok közt a nádorvárosi templomalaphoz való hozzájárulás összege, melyre az utóbbi néhány évben 240 P volt előirányozva.

Az iskolai személyi kiadás kisebb mértékű emelkedése a tanítói lakbérek és illetmények rendelet szerinti emelkedésével, a tanítók családtagjainak arcképes igazolványaira felvett összeg beállításával indokolható. Az iskolai dologi szükségleteknél az épületfenntartásnál a tüzelőanyagok beszerzésével, a tanítók házára és a leventeépületnek részleteinél megszavazott összegek beállításával van indokolva, ami nem nagyon magas emelkedés.

A rendkívüli kiadások rovatán előirányzott 14.946 pengőben összefoglalt szükséglet a nagy bérház I. emeletének átalakítása 5000 P-vel, a Convent-épületben a lelkészlakás renoválása 2500 pengő anuitás összeg és a fudi birtok beruházására felveendő kölcsön anuitása 1000 P szerepel. Be van állítva továbbá a theologia építéséhez hozzájárulás III. részlete 400 P, l'só-alapítványra meg-

szavazott 1000 P-ből 500 P, lelkészváltozással kapcsolatos kiadásokra 2000 P. Előre nem látható kiadásokra 1600 P.

A fedezet, mely áll az ingatlan házak, földek, földberek, tőkék jövedelméből, városi hittelekezeti iskolasegélyekből és egyéb adományokból, kisebb iskolai bevételekből, összesen: 57.149 pengő.

Az 1928. évi költségelőirányzat eredményeit úgy a szükséglet, mint a fedezet szempontjából a következőképen ismertetem:

A) Rendes kiadások:	1928.
I. Egyházi és közig. kiadás:	
1. Személyi kiadás	25.953 P
2. Dologi kiadás	21.892 P
II. Iskolai kiadások:	
1. Személyi kiadás	10.637 P
2. Dologi kiadás	7.370 P
B) Rendkívüli kiadások	14.946 P
összesen	80.798 P

Fedezet:

A) Rendes bevétel	
1. Ingatlanok jövedelme	34.911 P
2. Tőkék jövedelme	350 P
3. Segélyek, adományok	7.902 P
II. Iskolai bevétel	13.776 P
B) Rendkívüli bevételek	210 P
összesen	57.149 P
hiány	23.649 P

Mutatkozik adóból fedezendő hiány: 23.649 P.

A költségelőirányzattal összefügg az egyházi adók megállapítása. 1928. január 1-től kezdődőleg az egyházi adó kivetése a kivetett és előirt állami adók alapján való becslés szerint történik.

Tekintettel azonban arra, hogy az egyházközségnek nem minden tagja állami adófizetésre kötelezett, de azért az egyházközség terheihez hozzá kell járulniok, bármely foglalkozási ágban dolgozó iparossegédek, pincérek, házakhoz járó varrónők, gyári munkások stb., továbbá 18. életévet betöltött családtagok, gazdasegéddek 2 P, 18. évet betöltött háztartásban foglalkozó női családta-

gok, napszamosok 1.50 P, napszamosnők, takarítónők 1 pengő minimális adótételt fizetnek.

Az 1927. évi számadások visszaemlékezésre készítetnek engem. Visszatekintek 1923. évre és visszaidézem az azóta eltelt öt év munkáját és annak eredményeit. Elöttem, lelki szemeim előtt áll a mérleg, melynek egyik serpenyőjében látom a gazdasági élet leromlottságának szédítő mélységét, látom a romokat, melyeket okozott a háboru, az azt követő mindent megrontó, felforgató commün és annak szörnyűségei, mely hazánkat, benne mindent a romlásba és szegénységbe döntött. Válságos helyzetbe hozta egyházunkat, egyházközségünket. 1923. nyarán ott állott egyházközségünk üres pénztárával, fizetési eszközök és fizetési lehetőségek nélkül, ott állott egyházközségünk, hogy lelkészeinek és alkalmazottainak az akkori megélhetési viszonyok szerint is nagyon szerény illetményeit az egyházközség pénztárából kifizetni nem tudták. Épületeink rossz, tarthatatlan állapotban voltak, organánk alig-alig, vagy egyáltalán nem funkcionált, iskoláink lerongyolódva, hiányos felszereléssel igyekeztek hivatásuknak megfelelni. Szeretetházunk zárva volt, nem nyújtott védelmet aggoknak, árváknak, a diakonissa nővérek a lányinternátusban nem készíthettek elő tanulóleánykáinkat a protestáns nők magas, nemes hivatására s a diakonissa nővérek nem enyhíthették a betegek fájdalmát s nem törölhették le a kinzó betegségek okozta verejtékeket.

De tovább megyek, amikor visszaemlékezem a háboru előtti időkre, amikor úgy látszott, mintha hiveink nem szomjúhozták volna az igazságot s mintha nem áhítozták volna az ígét.

De látom a mérleg másik serpenyőjét, melyben az 1923—1927. év, tehát 5 esztendő nehéz munkája és teljesítménye látható. Egyházközségünk évről-évre összeállított vagyonmérlegei és zárószámadásai az újból felfektetett ingó és ingatlan vagyontalarak a konszolidáció számokban kifejezett igazolói annak, hogy van ebben a gyülekezetben erő, élniakarás, munkaszeretet és a hivekben áldozatkészség. Mert ma pénzügyi helyzetünk stabil, biztos alapon áll, tisztviselőink és alkalmazottaink megélhetése biztosítva van, épületeink, valamennyi jókarba helyeztetett, a lakásokon nagy átalakításokat végeztettünk, a csécsényi földbirtokot jó szerződéssel újból bérbeadtuk. Iskoláink felszereléseit, egyéb hiányait pótoltuk (csak most még az iskolaépület újjáépítése kell, hogy következzen, amelyet már iskolánk felettes hatósága is nyomtatékosan követel). Szeretetházunk kiegészítve a diakonissa-in-

tézménnyel, hivatása magaslatán állva, teljesíti magasztos hivatását, segíti építeni Isten országát.

Megépült az új orgonánk is, melynek gyönyörű akkordjai mellett száll fel hiveinknek az Urat dicsőítő szent zsolozsmája, s most már az ige után áhítozó hivek serege is betölti templomunkat. Hitéletünk új alapja van lerakva nemcsak itt a központban, hanem a külvárosokban, ahol hetenkint az esti órákban az ez idő szerint rendelkezésre álló kisebb lakásokban hallgathatják a hivek tömegei az igét és annak igazságait. Ezek azok a nagy fontosságú tények nagy általánosságban és vonásokban, melyek az öt év munkájának, kitartásának, teljesítményének az eredményei, melyek a mérleg másik serpenyőjében láthatók. Ezek azok a tények, melyek beszélnek, ezek azok a tények, amelyek a zárószámadások szürke számsoraiban, csoportjaiban kifejezésre jutnak. Így rövid néhány mondatban előadva talán nem is kelti öt év munkájának a látszatát, de ha a szavak mögé nézünk, bizottsági és közgyűlési jegyzőkönyveinkben lapozunk és összehasonlítást teszünk 1915—1923 között eltelt szomorú esztendők és az utolsó 5 esztendő eredményei között, akkor látjuk, hogy sok szeretetteljes munka, gond és töprengés, emellett a hivek áldozatkészségében megnyilatkozó életerő rejtőzik ott, azok mögött.

Az út, amelyen tovább haladni és építeni lehet és kell, járhatóvá tétetett és nyitva áll. Ez az utolsó öt év munkája és annak eredménye élénk színekkel kerül bele majd egyházközségünk jegyzőkönyvi feljegyzései alapján egyházközségünk történetébe. De ezzel együtt kerül egyházközségünk történetébe arany betűkkel dr. Dukavits Vilmos felügyelő nemes törekvése, gondos előrelátása, leikes ügyszeretete, kiváló vezető egyénisége s nagy lelki kvalitása, egyházával, egyházközségével szemben mindenkor kifejtett páratlan ügybuzgósága és feljegyzi majd a krónikás Miklós Mihály II. felügyelőnek, mint dr. Dukavits felügyelő első segítő társának egyház és hitrokoni szeretettel áthatott nagyértékű segítő munkáját és főrekvéseit.

Ezeket voltam bátor zárószámadásunk betérjesztése kapcsán még elmondani, mert úgy érzem, hogy ezzel tartozom egyházközségemnek, de úgy érzem, mint egyik szerény munkatárs az előadottakból folyólag, tartoztam személyi vonatkozásában Dukavits és Miklós felügyelő urak nagyra becsült személyének és munkájának.

Schmickl János
számvizsgáló biz. elnök, előadó.

Adakozás, jótékonyság.

Adományok iskolai célokra: Györi Első Takarékpénztár 25 P, Győrvárosi és Megyei Takarékpénztár 20 P, Városi szociálpolitikai ügyosztály 150 P, Hegedüs Gyula 2 P 46 f, Tiszovszky Dániel 4 P, Srasser Sándor 6 P.

Nádorvárosi teplot- és iskolaalap javára adományok: Bugár Lajosné gyűjtése 5 P 04 f. Husvétii offertorium 106 P 11 f. Gerencsér István 8 P. Nemsits Gyuláné 3 P. Bozsóky Lajosné 3 P. Györi gyámintézet 50 P. Weller Dániel 10 P. Paveszka Mihály 4 P. Nádorvárosi prot. Kör 56 P 60 f.

Szeretetházra adományok: Grab M. fiai 32 P. Györi Első Takarékpénztár 20 P. Szabó Imre 10 P. Koch Gyula 5 P. Győrvárosi és Megyei Takarékpénztár 15 P. Nemsitz Gyuláné 2 P. Györi gyámintézet 150 P. Tolnay Béláné 4 P. Szabadhegyi rokkant 15 P. öz. Ittész Zsigmondné 4 P. Ernst János 15 P. Népjóléti miniszterium segélye 500 P. Nov. 20. offertorium 52 P 80 f. Buza Józsefnél 1 P. Molnár Jánosné 40 f. N. N. 1 P. Gold István 1 P. Tóth Sándor 1 P.

Az adventi házi-ünnepély offertoriuma 70 P. Hamse J-né 8 P. N. N. 3 P. Balázs József 20 P. Simon Livia 40 P. Liesche Károly 16.50 P. Karsay Jolán 10 P. Klaudy Emma (Budapest) 10 P. Buthy Ella 5 P. Kőszegi leány gim. 20 P.

Diakonisszaképzőintézetre adományok: Dr. Veöreös Imre 8 P. Tiszaföldvári egyházközség offertoriuma 18 P 33 f. Egyházmegyei gyámintézet 69 P 16 f. Bobai egyházközség 8 P. Kovács Dénes 6 P. Kempf József 50 P. öz. Spáth Gyuláné 40 P. Ernst János 15 P. Vörös Imréné 5 P. Zdiarszky Károlyné 3 P. Csemez István 150 P. Ott Gusztáv 10 P. Lóránt Samu 2 P. Börcsi gyülekezet 20 P. Bácsai gyülekezet 10 P. Ötvenyi gyülekezet 10 P. Pálmai Lajos 30 P. Egyetemes gyámintézet 100 P. Vidonyi Blanka 50 P. Haramia Erzsébet gyűjtése Vönöckön 25 P 10 f. Romanek Frigyesné 5 P. Takács Béla 40 P.

Természetben: Schuster Testv. (Rákosszentmihály) 32 cserép virág. Schuster Károly 6 drb fali kosárka. Macher N. 50 drb tojás. Stinner Imréné 1 torta, viselt gyermekruhák. Földváry Valéria 100 kg. paradicsom, 30 kg. ugorka. Rác Lidia (Szemere) 1 üveg méz, 2 pár csirke. Dr. Schmickl Gyuláné 5 lit. tej, 120 kg. paradicsom. Farkas Jánosné (Enese) 25 drb tojás, 1 pár csirke. Richter Testvérek 1 torta, 5 kg. zsír, 12 drb mosószappan. Özv. Spáth Gyuláné 1 torta, 3 drb dinnye, 20 drb apró kalács. Angerer Emma 2 kg. cukor. Klauser Józsefné gyümölcs. Liesche Károlyné papírcikkek. Özv. Szabó Józsefné (Celldömölk) 20 drb tojás. Falb Mariska 2 zsák burgonya, 25 tojás, több izben ugorka és főzelékféle. Id. Haás György 1 zsák burgonya. Újfalusi hivek, nagyobb mennyiségű káposzta, 4 zsák burgonya, 60 kg. bab, 6 kg. mák, 8 drb tojás. Spáth György (Bőny) 4 zsák burgonya. Mayer Oszkár (Bőny) 3 zsák burgonya, 1 zsák rozsliszt. Éger Károly 6 lit. tejfel, 2 zsák burgonya, 15 kg. liszt, 1 pár tyúk. Kozma Kálmán 225 kg. káposzta. Gyarmati Károly 2 zsák burgonya, 25 kg. bab. Macher Pál 1 zsák burgonya, 10 kg. bab, 1 és fél lit. tejfel. Puxbaum Jennőné 1 torta, 1 kg. alma, 1 fonott kalács. Özv. Szalay Sándorné 1 zsák burgonya, 5 lit. mák, 1 lit. tejfel, 10 drb tojás, 1 pár tyúk. Özv. dr. Fischer Gyuláné 50 kg. cukor. Schöpf Károly 2 kg. szaloncukor. Lengyel Katalin 1 kg. szaloncukor. Alexy Géza karácsonyfa cukorka. Hubuska Adolfiné viselt ruhák. Horváth Róza pamutféle, 2 blouse, 2 kötény, gombok, 6 pár harisnya, cipőkötő. Jakus Irén 1 kosár alma. Özv. Pruttkay Jánosné 14 mtr ruhakelme. Özv. Ritter Frigyesné 5 kg. liszt. Schmickl András 10 kg. szalonna. Grünvald István 1 zacskó dió.

Konfirmandusok alapítványára győri gyámintézet adománya 30 pengő.

Házi szegényeknek és gyámintézetnek: Ernst János adománya 10 P 10 f.

Hősök emléktáblái elé virágállványra: Kempf Józsefné adománya 50 P.

Győrújfalú: Németh Lajosné és Erdélyi Gáborné 12—12 szál gyertya.

Börcs: Varga Bálint hagyománya 27 P 28 f.

Öttevén y: Mészáros testvérek 40 P.

Offertoriumok: Luther Társaságnak 75 P 04 f. Külmisszió javára 83 P 17 f. Keresztyén ifjúsági egyesület javára 32 P 19 f. Evang. sajtóalapra 22 P 34 f. Debreceni ev. templom javára 87 P

22 f. Egyetemes nyugdíjintézet javára 45 P 46 f. Britt és külföldi bibliatársulat javára 51 P 33 f. Gyámintézet javára 129 P 01 f. Börtönmisszió céljára 29 P 93 f.

Segélyezések: Ászári ev. templomra 4 P. Csepeli ev. templom építésére 5 P. Budafoki ev. templom építésére 10 P. Gádorosi ref. egyházközségnek 7 P. Gádorosi ev. templom javítására 10 P. Mezőtúri ev. templom építésére 5 P. Gyulai ev. templom építésére 10 P. Zagyvapálfai ev. imaházra 10 P. Zsófia orsz. gyermekszanatóriumnak 26 P. Nyomorék gyermekek országos otthonának 20 P. Protestáns Diákmenza karácsonyfájára 100 P. Erdélyi protestáns iskolák támogatására 20 P. Özveggy Lóránt Józsefnének 16 P. Diákszövetségnek pályadíjra 24 P. Evang. ifjúsági egyesület támogatására 80 P. Árvagyermek karácsonyi felruházására 240 P. Soproni theologusok otthona építésére 400 P. Győr—Moson—Pozsonyvármegyei tanítókháza egyesületnek alapítótagdíjrészlet 100 P.

Ösztöndíjak: Solymásy Konrádnak 40 P. Bácsi Sándornak 40 P. Böröczki Vilmosnak 15 P. Andorka Sándornak 15 P. Schneider Pálnak 15 P. Böjtös Sándornak 15 P. Puxbaum Saroltának 15 P. Schneider Pálnak (II.) 15 P. Pschaden Istvánnak 10 P. Mendel Lajosnak 10 P. Lakatos Vilmának 10 P. — Gosztola József alapítványából Barabás Erzsébetnek 5 P. — Dr. Tiszovszky Gyula alapítványából Hegyi Karolinnak és Radics Elemérnek 6—6 P. — Kemény Mihály alapítványából Hebenstreit Elvirának 5 P 60 f. — Strasser Sándor adományából Szabó Sándornak 6 P.

A leány- és fiókgyülekezetek.

Győrújfalú. Leányegyház. Van szép iskolája, rajta egy kis toronnyal és haranggal, jó karban levő tanítói lakása. Tanítója Kiss Lajos igazgató-tanító, aki adventtől husvétig minden szombat este és az egész éven át minden vasárnap délután tart könyörgést a hívek szép részvétele mellett. Az anyaegyház lelkészei havonta egyszer szoktak kilátogatni isteni tisztelet tartására. Van bibliaköre, melyet Kiss Lajosné és Pintér Mihályné vezet. Van nőegylete, mely 1927-ben 157.11 P-t fordított jótékony célra. Bevétele 3993.31 P. volt az egyháznak, kiadása 3687.15 P. A tanítói lakás nagy tatarozási költségéből fennmaradt adósságát mind kifizette. Vagyona 17,390.35 P.

Börcsleányegyház. A háborús viszonyok s az elemi isk. tanulók számának csökkenéséből származó bajok még mindig fennállanak. Szép, tágas iskolánkat nem tudjuk benépesíteni, tanítói állásunkat államsegély hiányában biztosítani. Az O. F. B. rendelkezése alapján iskolánk két kat. hold földet kapott iskolai célokra. Nevelő tanítónőt alkalmazott Bors Jolán okl. tanítónő személyében, aki 11 tanulót készít elő a teljes tanítási idő alatt magánvizsgálatra. Az adventi és böjti időszakban estéli könyörgéseket, vallásos estélyeket tartott a tanítónő, vasárnap délutánonként könyörgéseket. Az egyházközség bevétele volt: 2177 P 04 f, kiadása 1727 P 72 f. Pénztármaradvány 449 P 32 f. Összes vagyona 24,303 P 45 f. és 60 q. buza a magtárban. A tanítói állás állandó sítása volna kívánatos, — erre törekszik most ez a kicsiny egyházközség.

Öttevény. Györmegyei község, Győrtől 14 kilométerre, 1707 lakossal, melynek legnagyobb része róm. kath. Hatvannyolc év. család van benne. Lélekszámuk az 1920. évi népszámlálás szerint 156. Egy földbirtokost kivéve csupa szegény emberek, akik vagy a környező uradalmakban, vagy vasúton dolgoznak. A legtöbbjük számára az öttevényi—győri vonatköltség is oly tetemes

összeg, hogy megakadályozza istentisztelet után való sóvárgásuk kielégítését.

Pedig valamikor a reformáció hajnalán hosszú időn át önálló, nagy evang. gyülekezet volt Ötvevényen templommal, iskolával, lelkésszel, tanítóval. 1634-ben vették el erőszakkal a templomukat. Ez az esztendő halálos dőfést mért a nagy Szigetköz evangélikus gyülekezeteire. Öt gyülekezetet semmisített meg. A többiek teljesen elpusztultak. Ahol valamikor ev. templom állott, ott ma hirmagnak sincs evang. ember. Ki gondol ma Hédervár, Remete, Lipót, Ásvány, Szentpálban arra, hogy ezek valamikor jóformán szintiszta evang. községek voltak. Az ötvevényiek a szent maradék. Ők tartottak ki egyedül. Évszázados vágy lobog bennök. Siratják, mint a zsidók, az elvett templomot. Elhatározták, hogy hajlékot építenek az igaz Isten igaz tiszteletének. 10,000 P-re tervezik a imaház építési költségét. A fiókegyház erejének teljes megfeszítésével összeadott s a Prot. Asszonyok Nemzeti Szövetségének győri fiókja által e célra Földváry Valéria rendezésében megtartott sorsjegyakció alkalmával hatalmas személyes propagandával összegyűjtött 5000 pengőt. Az ország minden részéből jöttek bátorító adományok e szent célra, úgy hogy megvan a reménység arra, hogy még ez esztendőben letehetjük az imaház alapkövét. Addig a hetenkint tartani szokott bibliaórákat az ötvevényi róm. k. iskola egyik tantermében tartjuk.

21 tanköteles gyermekünk is van Ötvevényen. Ezeknek hitoktatását Zacher Lajos győri ev. tanító végezte dicséretre méltó buzgósággal és kitűnő eredménnyel.

A fiókegyház bevétele 474.33 P volt 1927-ben. Kiadása ugyanannyi. Vagyona az 1927. év végén 469.68 P.

B á c s a. A legkisebb fiókegyházunk. Elmondhatja magáról: „Mindenütt nyomorgattatunk, de nem szorítottunk; kétségesskedünk, de nem esünk kétségbe; üldöztetünk, de el nem hagyatunk; tiportatunk, de el nem veszünk“. (II. Kor. 4. 8—9.) Szoros testvéri együttműködésben élünk itt a reformátusokkal. A minden héten tartani szokott bibliaórát is velök felváltva tartjuk. Imaházat is így közös erővel szándékozunk építeni. 7 tankötelesünk hitoktatását a segédlelkészek látták el. Bevétele 105.35 P volt. Kiadása ugyanannyi. Vagyona 284.39 P.

Népmozgalmi adatok.

Az 1927. esztendőben:

megkereszteltetett:

57 fiú, 54 leány = 111, 2-vel több, mint 1926-ban;

megkonfirmáltatott:

49 fiú, 50 leány = 99, 3-mal több, mint 1926-ban;

eskettetett:

21 tiszta, 47 vegyes = 68 pár, 24-gyel több, mint 1926-ban; ezek közül az összes gyermekeknek ev. vallásban való neveltetésére egyezséget kötött: 28.

Úrvacsorával élt:

2765 egyén, 564-gyel több, mint 1926-ban;

áttért hozzánk: 3 nő a r. kath., 1 nő az izr. vallásról, ugyananyi, mint 1926-ban;

meghalt:

38 fi és 51 nő = 89 egyén, 3-mal több, mint 1926-ban;

kitért tőlünk: 4 fi és 4 nő a r. kath. vallásra, hattal több, mint 1926-ban;

megtagadta hitét, házasságkötése alkalmából más vallásra igérvén oda gyermekeit: 8 egyén.

A jó Isten áldása legyen az újszülötteken, hogy növekedjenek testben és lélekben, Isten és embere előtt való kedvességben . . . , legyen a konfirmáltakkal, hogy egyházunk buzgó tagjai legyenek . . . , legyen a házasságot kötött felekkel, hogy megelégedés és békesség, szeretet és boldogság lakozzanak velük egy fedél alatt . . . , legyen az Úrvacsorával élőkkel, hogy éljenek többé nem ők, hanem éljen bennök Krisztus . . . , legyen a hozzánk áttérőkkel, hogy sohse érezzék magukat jövevénynek, hanem otthont lelhesse nek nálunk . . . és az Úrnak békessége legyen az elhúnyt lelkekkel és az őket gyászolókkal Ámen.

Mit kell tudni a győri evangélikusoknak?

Mindenkinek:

Az egyházközség temploma, iskolái, Szeretetháza és lelkészi hivatala Petőfi-tér 1—3. sz. alatt van.

A lelkészi hivatalos órák 8—12-ig és d. u. 2—6-ig vannak, de ezeken túl is bármikor szívesen fogadják a lelkészek a híveket.

A pénztári hivatal naponként 9—12 óráig van nyitva.

Gyermekeknek:

Gyermekedet járasd az evangélikus iskolába. A boldogság alapja a vallás. Ha sziveden hordozod tehát gyermeked boldogságát, küldd olyan iskolába, melynek fundamentuma a hitvallásos nevelés.

Küldd és vezesd gyermekedet a gyermek istentiszteletre. Minden kedden és pénteken reggel 8 órakor van ilyen gyermek istentisztelet a templomban írásmagyarázattal a tanév kezdetétől adventig és husvétől a tanév végéig. Vasárnap délelőtt fél 9 órakor van a gyermek, illetőleg ifjúsági istentisztelet.

Minden vasárnap délután 3—4-ig vasárnapi iskola van az elemi iskola tantermeiben. Ez a gyermekek biblia-órája.

Diákoknak:

Diák-istentisztelet van az egész tanéven át minden vasárnap fél 9 órakor.

Diák-bibliaóra minden szombaton délután 4—5-ig az elemi iskola egyik tantermében, külön a leányoknak, külön a fiúknak.

Nem jó evangélikus diák az, aki nem tevékeny tagja a Diák-szövetségnek. Összejövetelek havonta gyszer.

Nemdiák ifjuságnak:

Serdülő fiú: Lép be a 459. sz. „György Vilmos“ cserkészcsapatba. Így leszel emberebb-ember, magyarabb-magyar.

Serdülő leány: Járj el az Ifjúsági Egyesület serdülő csoportjának vasárnap délutáni összejöveteleire. Kezdeté d. u. 3 órakor, helye az elemi iskola egyik tanterme.

Felnőtt ifjuság: Minden fiút, minden leányt vár a győri Evangélikus Ifjúsági Egyesület. Fiúknak minden második szerdán, leányoknak minden második kedden biblia-óra, minden második kedden pedig „komoly-óra“ vallásos, történelmi és irodalmi előadásokkal fiúknak és leányoknak közösen. Az összejövetelek helye az Ifj. Egyesület szeretetházi helyisége, ideje fiúknál télen fél 7, nyáron fél 8. Leányoknál és a közös óráknál mindig fél 7. A tagok naponként is összejönnek a délutáni órákban lapok olvasására és nemes szórakozásra.

Leventéknek: Minden leventét a törvény kötelez arra, hogy heti egy istentiszteleten résztvegyen a levente-oktatás tartama alatt. Külön leventeistentisztelet van az oktatási idő alatt minden vasárnap délelőtt fél 12 órakor. Amelyik levente csak teheti, ide jöjjön. Fontos akadályok esetén más istentiszteletek vagy biblia-órák látogatására is jelentkezhetnek. Mulasztását a leventehatóságnál igazolni köteles. Ne parancsszóra jöjj Isten házába, hanem önként, gyönyörűségből!

Felnőtteknek:

Központ: Istentisztelet van a templomban minden vasár- és ünnepnapon délelőtt fél 10 órakor s délután nyáron 3 órakor, télen 5 órakor. Bőjtben és adventben minden kedden, szerdán, csütörtökön, pénteken reggel 8 órakor, bőjtben ezen kívül minden pénteken délután 3 órakor. A nagy héten minden este 7 órakor. Minden alkalommal van igehirdetés.

Úrvacsorával élni minden vasárnap az istentisztelet után lehet. Betegeknek bármikor kiszolgáltadjuk az Úrvacsorát.

Vallásos estélyek és más előadások tartását a hirdető táblán, a helyi lapokban és a szószékről is közzétesszük.

Biblia-óra minden pénteken a Szeretetház disztermében.

Nádorváros: Minden szombaton 7—8-ig biblia-óra. Jelenleg Wennesz Jenő-út 38. sz. alatt, Schmickl Gizella lakásán.

Gyárváros: Minden vasárnap délután 3 órakor isten-

tisztelet, minden kedden 7 órakor biblia-óra a Munkás-utca 38. sz. alatti imateremben.

R é v f a l u : Minden ^{kedd} este, télen 7, nyáron 8 órakor biblia-óra Holzhammer István lakásán, Erzsébet királyné-ut 79. sz.

S z a b a d h e g y : Biblia-óra minden vasárnap délután 5—6 óráig az evang. elemi iskolában.

Ö t t e v é n y : Minden vasárnap délután 5—6-ig biblia-óra a róm. kath. iskola egyik tantermében.

B á c s a : Minden vasárnap este 7—8-ig biblia-óra Fehérváry Imre lakásán.

G y ő r ú j f a l u : Minden vasárnap délután 2 órakor könyörgés, minden hónapban egyszer istentisztelet.

B ö r c s : Minden vasárnap délután könyörgés. Istentisztelet hirdetések szerint.

Betegeknek:

Diakonisszáink betegápolást teljesítenek, szegényeket gondoznak. Ez ügyben Pálmai Lajos szeretetházi igazgatóhoz kell fordulni.

Élj az Úr szent vacsorájával beteggyadon!

Milyen lapokat olvasson az evangélikus ember?

1. A legelterjedtebb ev. hetilap a „Harangszó.“ Szerkeszti: Czipott Géza. Negyedévre 1.28 P. Kiadóhivatalt Szentgotthárd.

2. Az intelligencia ujságja az „Evangélikusok Lapja. Szerkeszti: Németh Károly. Negyedévre 1.60 P. Kiadóhivatala Győr.

3. Irodalmi folyóiratok: az „Ösvény“. Szerkeszti: Dr. Kovács Sándor. Megjelenik évente négyszer. A Luther-Társaság folyóirata. Tagsági díj, melyért a lap és egyéb kiadványok is járnak, évi 10 P. A Társaság pénztára: Budapest, IV. Deák-tér 4.

„Protestáns Szemle“. Szerkeszti: Ravasz László, Zsinka Ferenc. Havonta jelenik meg. A Magyar Prot. Irodalmi Társaság közlönye. Tagsági díj, melyért a Prot. Szemle is jár évi 20 P. A Társaság pénztára: Budapest, IV. Deák-tér 4.

4. Hitmélyítő folyóiratok: „Fénysugár“.

Szerkeszti: Gáncs Aladár. Megjelenik havonta kétszer. A „Fébé“ ev. diakonissza-egylet lapja. Fél évre 2.25 P. Kiadóhivatal: Klotildliget (Pestm.). „Mustármag“, a Bethánia-egylet hivatalos lapja. Megjelenik havonta. Fél évre 3 P. Kiadóhivatal: Budapest, VIII. Gyulai Pál-u. 9.

5. Külmissziói folyóirat: „Hajnal“, szerkeszti: Br. Podmaniczky Pál dr. Megjelenik havonta. Egy évre 1 P. Kiadóhivatal: Budapest, VIII., Gyulai Pál-u. 9.

6. Gyermeklapok: „Kis Harang“, szerkeszti Trauschensfels Elza. Megjelenik havonta kétszer. Egy évre 1.20 P. A Fébé ev. diakonissza-egylet kiadása: Klotildliget (Pestm.).

„Virágoskert“, szerkeszti Tildy Zoltán és Magassy Zoltán. Megjelenik minden héten. Negyed évre 1.20 P. Kiadóhivatal: Tahitótfalu (Pestm.).

7. Ifjúsági lapok: „Magyar Cserkész“, szerkeszti: Vidovszky Kálmán. Megjelenik havonta kétszer. Negyed-évre 2 P. Kiadóhivatal: Budapest, V. Hajnal-u. 6.

„Magyar Ifjúság“, a Ker. Ifj. Egyesületek lapja. Szerkeszti: Dr. Koczogh András, Karácsony Sándor, Abaffy Gyula. Megjelenik havonta. Egész évre 2 pengő. Kiadóhivatal Budapest, VIII. Főherceg Sándor-u. 8.

8. Diáklap: „Az Erő“, szerkeszti Karácsony Sándor. Megjelenik havonta. Fél évre 2 P. Kiadóhivatal: Budapest, VII. Hársfa-u. 59/b.

Egyetlen evang. naptár: a Luther-Naptár. Előfizetéseket elfogad a gvülekezet iratterjesztése is, ahol az evangélikus sajtó minden terméke kapható.

Írj bibliai mondásos levélpapíron! Üdvözleteidet küldjed bibliai mondásos képes lapokon.

Evangélikus jelvény.

Az evangélikusok ismertetőjele a Luther Rózsa. Ez volt valamikor a Luther pecsétje. Arannyal szegélyezett kék mezőben fehér kinyílt rózsa, középen piros szívvvel, a szívben fekete kereszttel.

A magyarázata ez: Amelyik szívben ott áll a golgothai kereszt, annak élete minden nyomorusága mellett is olyan boldog lesz, mintha rózsák között járna. De a földi boldogság elhervad, mint a rózsa, ellenben a ker. emberre ott fent a kék égben oly bol-

dogság vár, amelyik oly nemes, mint az arany és oly végnélküli, mint a karika.

Ez az evangélikus vallásosság legtalálóbbr rövid kifejezése.

Viseld büszkén ezt a jelvényt!

Kapható az iratterjesztésnél.

Mire adakozzunk?

Ha nagy öröm ér, ha megáld Isten, ha életed fontos fordulókhoz ér, ha szeretteid emlékét meg szeretnéd örökíteni . . . gondold mindig egyházadra.

Nagy célok várják adakozó készségedet:

1. A Szeretetház. Szegények, öregek, árvák menedéke, betegápoló diakonisszáink otthona. Sziget a nyomorúság könnyőcéánjában.

2. A Belmissziói Egylet. Állandóan támogatja az evangélikus szegényeket, a kórházi betegeket, a fogház rabjait, az élet hajótöröttjeit. Irgalmas szamaritánus az élet rablókjárta országútján.

3. Az Öttevényi imaház. Egy három századdal ez előtt erőszakkal elvett templom nő ki vele újra a földből. 68 év. család várja sóvárogva megépülését.

4. A nádorvárosi templom és paplak. Győr amerikai méreteiben fejlődő városrésze amerikai gyorsasággal és amerikai energiával szeretné megépíteni lelki otthonát. Ez lesz a jövő Győrje.

5. Torony és harangalap. Itt áll öreg templomunk, mint emléke régi nehéz, üldözésekkel teljes időknek, szerényen az udvarban, torony és harang nélkül. Búgó harang nem hívogat templomba. Síró szava nem kíséri ki sírodba. De a templom 150 éves ünnepére megcsináljuk. Ez a győri evangélikusok „akarata“.

Az egyházközség ajándékba adja neked ezt az évkönyvet. Ha úgy gonodolod, hogy ez több, mint amit csak úgy egyszerűen el lehet ajándékba fogadni, akkor szeretettel várjuk ezekre a célokra adományaidat.

Tartalom :

	Lap
1. Isó Vince arcképe — — — — —	3
2. Isó Vince — — — — —	3
3. A protestánsizmus világhelyzete — — — — —	6
4. A győri ág. h. ev. egyházközség vezetősége — — — — —	10
5. Az 1927-ik év egyházi eseményei — — — — —	17
6. Vallásos estélyek — — — — —	23
7. Ének és zene — — — — —	25
8. Az iskola 1927. évi története — — — — —	28
9. A Szeretetház 1927. évi jelentése — — — — —	31
10. A diakonisszahivatásról — — — — —	33
11. Belmissziói Egyesület — — — — —	42
12. Beszámoló a Győri Ev Ifjusági Egyesület működéséről — — — — —	43
13. Győry Vilmos emléke — — — — —	48
14. Győri Evang. Diákszövetség — — — — —	57
15. Gyámintézet — — — — —	62
16. Számadás és költségelőirányzat — — — — —	63
17. Adakozás, jótékonyág — — — — —	72
18. A leány- és fiókgülekezetek — — — — —	75
19. Népmozgalmi adatok — — — — —	77
20. Mit kell tudni a győri evangélikusoknak? — — — — —	78

